

**HANDLEIDING VOOR BEDRIJVEN DIE WENSEN DEEL TE NEMEN AAN
OVERHEIDSOPDRACHTEN VAN LEVERINGEN EN DIENSTEN**

1. INHOUDSTAFEL.

1.	INHOUDSTAFEL.....	1
2.	OPZET VAN DEZE HANDLEIDING.	2
3.	BELANG VOOR DE AANBESTEDENDE OVERHEID.	2
4.	PROCEDURES DIE EEN OPEN CONCURRENTIE TOELATEN.	2
4.1.	Vier procedures.....	2
4.2.	Hoe verlopen deze procedures?.....	3
4.2.1.	De algemene offerteaanvraag en de openbare aanbesteding	3
4.2.2.	De beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding	3
4.3.	Wat is het verschil tussen een offerteaanvraag en een aanbesteding?.....	4
4.4.	Mag er met de inschrijvers onderhandeld worden na de opening van de offertes?.....	4
5.	UITZONDERINGSPROCEDURES.	4
5.1.	Twee procedures.	4
5.2.	Hoe verlopen deze procedures?.....	5
5.2.1.	De onderhandelingsprocedure met bekendmaking.....	5
5.2.2.	De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.....	5
6.	SAMENVATTING VAN HET VERLOOP VAN DE PROCEDURES.....	7
6.1.	De algemene offerteaanvraag en de openbare aanbesteding.....	7
6.2.	De beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding.....	7
6.3.	De onderhandelingsprocedure met bekendmaking	7
6.4.	De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking	7
7.	AANDUIDING FASES MET VALKUILEN VOOR DE BEDRIJVEN.	8
7.1.	De algemene offerteaanvraag en de openbare aanbesteding.....	8
7.2.	De beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding.....	8
7.3.	De onderhandelingsprocedure met bekendmaking	8
7.4.	De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking.....	8
8.	VALKUILEN. HANDELINGEN DIE LEIDEN TOT HET VERWERPEN VAN DE OFFERTE	9
8.1.	Algemene offerteaanvraag en openbare aanbesteding.....	9
8.1.1.	Het indienen van een offerte	9
8.1.2.	De selectie van de inschrijvers	13
8.1.3.	De regelmatigheid van de offertes	21
8.2.	Beperkte offerteaanvraag en beperkte aanbesteding.....	27
8.2.1.	Het indienen van een kandidatuur	27
8.2.2.	Het indienen van een offerte	28
8.2.3.	De selectie van de kandidaten	32
8.2.4.	De regelmatigheid van de offertes	40
8.3.	De onderhandelingsprocedure met bekendmaking	46
8.3.1.	Het indienen van een kandidatuur	46
8.3.2.	Het indienen van een offerte	47
8.3.3.	De selectie van de kandidaten	49
8.3.4.	De regelmatigheid van de offertes	57
8.4.	De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking	62
8.4.1.	Het indienen van een offerte	62
8.4.2.	De regelmatigheid van de offertes	65

2. OPZET VAN DEZE HANDLEIDING.

De opzet van deze handleiding is aan de bedrijven een aantal tips toe te reiken waarmee zij kunnen rekening houden bij het opstellen en indienen van hun offertes. Uit de praktijk is gebleken dat een belangrijk aantal bedrijven die ingevolge een gepubliceerde overheidsopdracht een offerte hebben ingediend, niet in aanmerking komen voor het sluiten van de opdracht. Dit komt doordat hun offerte niet beantwoordde aan de bepalingen van het bestek.

In deze handleiding worden een aantal van deze anomalieën besproken.

Door het lezen van deze handleiding kunnen de bedrijven die een offerte wensen in te dienen (inschrijvers) ervoor zorgen dat zij niet in de klassieke valkuilen terecht komen. Zodoende zal hun offerte een kans maken om door de aanbestedende overheid gekozen te worden.

3. BELANG VOOR DE AANBESTEDENDE OVERHEID.

Eén van de pijlers die ingevolge het Verdrag tot Oprichting van de Europese Gemeenschappen bij overheidsopdrachten moet worden nagestreefd, is het creëren van een zo groot mogelijke concurrentie.

Dit betekent dat de administratie belast met een gunningsprocedure (aangebestedende overheid), een procedure moet kiezen die zo dicht mogelijk aansluit bij het concurrentiebeginsel.

4. PROCEDURES DIE EEN OPEN CONCURRENTIE TOELATEN.

4.1. Vier procedures.

De wetgeving overheidsopdrachten heeft in dit verband vier procedures benoemd die een grote concurrentie toelaten:

- De algemene offerteaanvraag;
- De beperkte offerteaanvraag;
- De openbare aanbesteding;
- De beperkte aanbesteding.

4.2. Hoe verlopen deze procedures?

4.2.1. De algemene offerteaanvraag en de openbare aanbesteding

De algemene offerteaanvraag en de openbare aanbesteding hebben de volgende kenmerken:

- Er geschiedt een aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen (en voor grotere opdrachten ook in het Publicatieblad van de Europese Unie).
- De opening van de offertes is voor iedereen toegankelijk.
- In een eerste fase worden de inschrijvers getoetst aan de bepalingen betreffende de uitsluitingscriteria en aan bepaalde kwalitatieve selectiecriteria. De bepalingen betreffende de uitsluitingscriteria hebben betrekking op de persoonlijke situatie van de inschrijver. Het betreft situaties van verplichte of facultatieve uitsluiting van de toegang tot de opdracht. De kwalitatieve selectiecriteria zijn criteria vermeld in de aankondiging van de opdracht en in het bestek met betrekking tot de financiële en economische draagkracht en de technische bekwaamheid van de inschrijvers.
- In een tweede fase wordt onderzocht of de offertes van de geselecteerde inschrijvers administratief en technisch regelmatig zijn.
- In een derde fase worden de regelmatige offertes getoetst aan het gunningscriterium prijs (openbare aanbesteding) of aan de gunningscriteria vermeld in het bestek (algemene offerteaanvraag). Bij een openbare aanbesteding komt de goedkoopste regelmatige offerte in aanmerking voor het sluiten van de opdracht. Bij een algemene offerteaanvraag wordt de opdracht gesloten met de inschrijver die een regelmatige offerte heeft ingediend die, bij het onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria, de hoogste eindquotatie heeft behaald.

4.2.2. De beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding

De beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding hebben de volgende kenmerken:

- Er geschiedt een aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen (en voor grotere opdrachten ook in het Publicatieblad van de Europese Unie).
- Ingevolge deze aankondiging van de opdracht kunnen de bedrijven bij de aanbestedende overheid de stukken indienen die verband houden met hun persoonlijke situatie, hun financiële en economische draagkracht en hun technische bekwaamheid. De bedrijven die deze stukken bij de aanbestedende overheid indienen worden kandidaten genoemd. De bundel die zij indienen wordt kandidatuur genoemd. Deze bundel bevat dus de bewijsstukken inzake de uitsluitingscriteria en de kwalitatieve selectiecriteria.
- De aanbestedende overheid onderzoekt de verschillende kandidaturen en bepaalt welke kandidaten kunnen worden geselecteerd en welke niet.
- De geselecteerde kandidaten worden na afloop uitgenodigd om een offerte in te dienen op basis van een bestek.
- De opening van de offertes is enkel toegankelijk voor vertegenwoordigers van de geselecteerde kandidaten.
- In een eerste fase wordt onderzocht of de offertes administratief en technisch regelmatig zijn.

- In een tweede fase worden de regelmatige offertes getoetst aan het gunningscriterium prijs (beperkte aanbesteding) of aan de gunningscriteria vermeld in het bestek (de beperkte offerteaanvraag). Bij een beperkte aanbesteding komt de goedkoopste regelmatige offerte in aanmerking voor het sluiten van de opdracht. Bij een beperkte offerteaanvraag wordt de opdracht gesloten met de inschrijver die een regelmatige offerte heeft ingediend die, bij het onderzoek van de regelmatige offertes in het raam van de gunningscriteria, de hoogste eindquotatie heeft behaald.

4.3. Wat is het verschil tussen een offerteaanvraag en een aanbesteding?

Bij een offerteaanvraag worden de regelmatige offertes getoetst aan meerdere evaluatiecriteria (gunningscriteria) genoemd.

Voor elk gunningscriterium wordt aan elke offerte een quotatie toegekend. De inschrijver die de hoogste eindquotatie heeft gekregen, wordt gekozen voor de gunning van de opdracht.

Bij een aanbesteding worden de regelmatige offertes getoetst aan het enig gunningscriterium 'prijs'. De inschrijver met regelmatige offerte met de laagste prijs wordt gekozen voor de gunning van de opdracht.

4.4. Mag er met de inschrijvers onderhandeld worden na de opening van de offertes?

Neen! Enkel de noodzakelijke bijkomende inlichtingen mogen aan de inschrijvers worden gevraagd. Deze bijkomende info mag evenwel niet leiden tot een wijziging van de ingediende offerte.

Het is dus belangrijk dat de inschrijvers onmiddellijk hun beste offerte indienen, want ze is niet meer voor aanpassing vatbaar.

5. UITZONDERINGSPROCEDURES.

5.1. Twee procedures.

Er zijn twee uitzonderingsprocedures: de onderhandelingsprocedure met bekendmaking en de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking. De onderhandelingsprocedure mag enkel worden gebruikt in een aantal gevallen opgesomd in artikel 17 van de wet van 24 december 1993. Daarom worden deze twee procedures uitzonderingsprocedures genoemd.

5.2. Hoe verlopen deze procedures?

5.2.1. De onderhandelingsprocedure met bekendmaking

De onderhandelingsprocedure met bekendmaking heeft de volgende kenmerken:

- Er geschiedt een aankondiging van de opdracht in het Bulletin der Aanbestedingen (en voor grotere opdrachten ook in het Publicatieblad van de Europese Unie).
- Ingevolge deze aankondiging van de opdracht kunnen de bedrijven bij de aanbestedende overheid de stukken indienen die verband houden met hun persoonlijke situatie, hun financiële en economische draagkracht en hun technische bekwaamheid. De bedrijven die deze stukken bij de aanbestedende overheid indienen worden kandidaten genoemd. De bundel die zij indienen wordt kandidatuur genoemd. Deze bundel bevat dus de bewijsstukken inzake de uitsluitingscriteria en de kwalitatieve selectiecriteria.
- De aanbestedende overheid onderzoekt de verschillende kandidaturen en bepaalt welke kandidaten kunnen worden geselecteerd en welke niet.
- De geselecteerde kandidaten worden na afloop uitgenodigd om een offerte in te dienen op basis van een bestek.
- De opening van de offertes gebeurt in principe achter gesloten deuren, tenzij het bestek anders vermeldt.
- In een eerste fase wordt onderzocht of de offertes administratief en technisch regelmatig zijn.
- In een tweede fase worden de regelmatige offertes onderzocht in het raam van de shortlist. Concreet heeft dit onderzoek tot doel te bepalen welke offertes in aanmerking komen voor onderhandelingen.
- In een derde fase worden onderhandelingen gevoerd met de inschrijvers opgenomen in de shortlist. Ingevolge de onderhandelingen mogen de inschrijvers die bij de onderhandelingen betrokken werden, een verbeterde offerte indienen. Deze nieuwe offerte wordt ook BAFO genoemd (Best And Final Offer).
- In een vierde fase wordt één van de inschrijvers betrokken bij de onderhandelingen, gekozen (op basis van de gunningscriteria vermeld in het bestek) voor de uitvoering van de opdracht.

5.2.2. De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking heeft de volgende kenmerken:

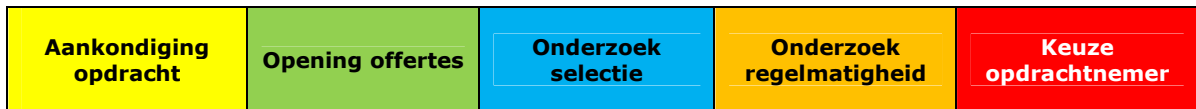
- De aanbestedende overheid kiest een aantal bedrijven uit, die worden toegelaten om een offerte in te dienen. De bedoeling is om minstens vijf bedrijven uit te kiezen, opdat er minstens drie offertes worden ingediend (concurrentiebeginsel).
- De uitgekozen bedrijven worden per brief uitgenodigd om een offerte in te dienen op basis van het bestek, dat bij deze brief wordt gevoegd.
- Ingevolge deze uitnodiging kunnen de uitgekozen bedrijven een offerte indienen.
- De opening van de offertes gebeurt in principe achter gesloten deuren, tenzij het bestek anders vermeldt.
- In een eerste fase wordt onderzocht of de offertes administratief en technisch regelmatig zijn.
- In een tweede fase worden de regelmatige offertes onderzocht in het raam van de shortlist. Concreet heeft dit onderzoek tot doel te bepalen welke offertes in aanmerking komen voor onderhandelingen.

- In een derde fase worden onderhandelingen gevoerd met de inschrijvers opgenomen in de shortlist. Ingevolge de onderhandelingen mogen de inschrijvers die bij de onderhandelingen betrokken werden, een verbeterde offerte indienen. Deze nieuwe offerte wordt ook BAFO genoemd (Best And Final Offer).
- In een vierde fase wordt één van de inschrijvers betrokken bij de onderhandelingen, gekozen (op basis van de gunningscriteria vermeld in het bestek) voor de uitvoering van de opdracht.

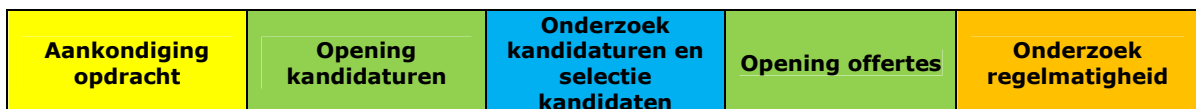
Bij een onderhandelingsprocedure mag er na de opening van de offertes worden onderhandeld met alle of een deel van de inschrijvers. De initieel ingediende offerte mag ingevolge de onderhandelingen wel worden gewijzigd. Dit is het grote verschil tussen een offerteaanvraag en aanbesteding, enerzijds, en een onderhandelingsprocedure, anderzijds.

6. SAMENVATTING VAN HET VERLOOP VAN DE PROCEDURES.

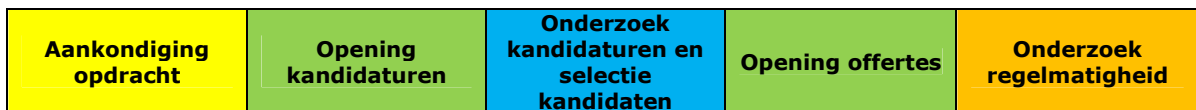
6.1. De algemene offerteaanvraag en de openbare aanbesteding

6.2. De beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding

6.3. De onderhandelingsprocedure met bekendmaking

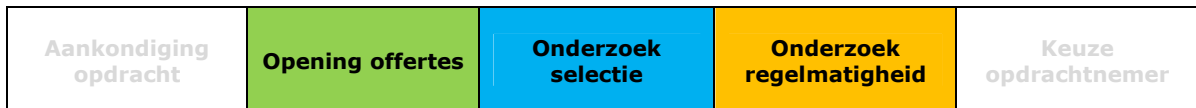

6.4. De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

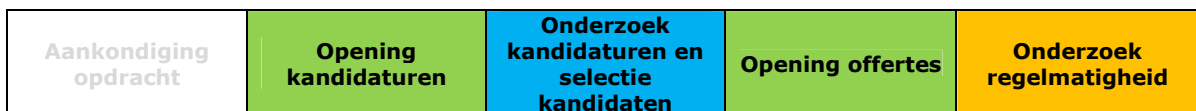

7. AANDUIDING FASES MET VALKUILEN VOOR DE BEDRIJVEN.

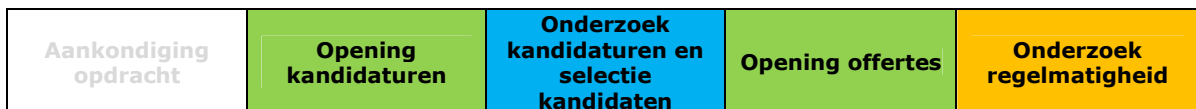
7.1. De algemene offerteaanvraag en de openbare aanbesteding

7.2. De beperkte offerteaanvraag en de beperkte aanbesteding

7.3. De onderhandelingsprocedure met bekendmaking

7.4. De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

Het zijn de gekleurde vakken waar de valkuilen zich situeren.

8. VALKUILEN. HANDELINGEN DIE LEIDEN TOT HET VERWERPEN VAN DE OFFERTE

Noot: de lezer moet de procedure kiezen die in een bepaalde situatie voor hem van toepassing is.

8.1. Algemene offerteaanvraag en openbare aanbesteding

8.1.1. Het indienen van een offerte

De belangrijkste valkuilen zijn:

- Indien de offerte op papier wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De offerte werd niet in twee omslagen gestoken.
 - o Op de omslag waarin zich de offerte bevindt, wordt niet vermeld dat de inhoud van de omslag een offerte is.
- Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De offerte werd niet ingediend met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt (bv. het indienen van een offerte via e-mail).
 - o De offerte werd niet elektronisch ondertekend met de Belgische eID of met een geldig certificaat.
 - o De offerte bevat virussen.
 - o In de aankondiging van de opdracht of in het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.

ALGEMENE COMMENTAAR.

Bij een algemene offerteaanvraag en een openbare aanbesteding worden de offertes geopend in een officiële openingszitting. In de aankondiging van de opdracht en in het bestek wordt duidelijk vermeld op welke dag, op welk uur en op welke plaats de opening van de offertes zal plaatsgrijpen.

Het algemeen principe is dat de offertes in het bezit moeten zijn van Voorzitter van de opening van de offertes op het ogenblik dat de voorzitter van de openingscommissie de zitting voor geopend verklaart. Offertes die op dat ogenblik niet in het bezit van de voorzitter zijn, worden niet in aanmerking genomen voor verder onderzoek.

Op dit principe bestaat één enkele uitzondering: de offertes die ten laatste op de vierde kalenderdag vóór de dag van de offertes aangetekend bij de post worden afgegeven, worden voorsnog in aanmerking genomen, voor zover er op het ogenblik dat de aanbestedende overheid deze offerte ontvangt, de opdracht nog niet is gesloten.

VALKUIL 1. Indien de offerte op papier wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Om deze valkuil te vermijden is het aangewezen dat de inschrijver zijn offerte op tijd indient. Als hij zijn offerte via de post verzendt, verzendt hij deze bij voorkeur aangetekend. Om zeker te zijn dat zijn offerte door onvoorziene omstandigheden niet te laat toekomt bij de aanbestedende overheid, moet hij zijn offerte bij de post afgeven ten laatste de vierde kalenderdag vóór deze waarop de opening van de offertes zal geschieden.

De inschrijver kan ook kiezen om zijn offerte persoonlijk te komen afgeven bij de aanbestedende overheid. In dat geval is het aangewezen dat hij aan de ambtenaar een ontvangstbewijs vraagt. Controleer of de datum en het uur van ontvangst op het ontvangstbewijs vermeld staan.

Sommige inschrijvers verkiezen om hun offerte persoonlijk af te geven aan de voorzitter belast met de opening van de offertes. Dit is vanzelfsprekend toegelaten. Zorg er evenwel voor dat de offerte in het bezit is van de voorzitter op het ogenblik dat hij de openingszitting voor geopend verklaart. Verkeersopstoppingen, panne met het openbaar vervoer, ... worden niet als geldige reden aanvaardt in geval van het laattijdig afgeven van de offerte.

VALKUIL 2. Indien de offerte op papier wordt ingediend: de offerte werd niet in twee omslagen gestoken.

Artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt het volgende:

*"De offerte opgesteld op papier wordt per brief of per bode aan de aanbestedende overheid overgemaakt. Ze wordt in een definitief gesloten omslag geschoven waarop het volgende vermeld wordt: de datum van de zitting waarop de offertes worden geopend, de verwijzing naar het bestek en eventueel naar de nummers van de betrokken percelen. **Bij verzending per post, als gewoon of aangetekend stuk, wordt die gesloten omslag in een tweede gesloten omslag geschoven met opgave van het adres dat in het bestek is aangegeven en met de vermelding "offerte".**"*

De vereiste van de dubbele omslag heeft immers als doel de vertrouwelijkheid van de procedure te garanderen.

Sommige inschrijvers laten zich verleiden om de gesloten omslag niet in een tweede omslag te steken. In dat geval bestaat het risico dat de administratie van de aanbestedende overheid de omslag opent vooraleer de voorzitter de zitting geopend heeft. Indien dat gebeurt, wordt de offerte niet onderzocht en wordt zij verworpen.

Een gouden raad is bijgevolg om artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 nauwgezet op te volgen.

VALKUIL 3. Indien de offerte op papier wordt ingediend: op de omslag waarin zich de offerte bevindt, wordt niet vermeld dat de inhoud van de omslag een offerte is.

Een aantal inschrijvers hebben het blijkbaar moeilijk om de gegevens die verplicht op de omslagen moeten worden vermeld en die opgesomd worden in artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996, niet of onvolledig op de omslagen te vermelden.

Dit leidt soms tot toestanden waarbij de administratie van de aanbestedende overheid, de omslag met de offerte opent. **Indien de gegevens die in toepassing**

van artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 niet of niet volledig op de omslagen werden vermeld, kan de administratie moeilijk verantwoordelijk worden gesteld voor de opening van de omslag met de offerte.

Indien de omslag met de offerte vóór de opening van de offertes door de administratie van de aanbestedende overheid wordt geopend, wordt de offerte niet onderzocht en wordt zij verworpen¹.

VALKUIL 4. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Vele bedrijven wachten tot op het laatste moment (de dag van de opening van de offertes) om hun offerte met behulp van eTendering (elektronische toepassing voor het indienen van offertes met mogelijkheid om deze te voorzien van een elektronische handtekening) in te dienen. Zeker wanneer omvangrijke bijlagen bij de offerte worden gevoegd, gebeurt het soms dat offertes te laat bij de aanbestedende overheid toekomen. Bij de opening van de elektronisch opgezonden offertes, wordt hun offerte dan ook niet geregistreerd.

Wat betreft de datum en uur van de ontvangst van een elektronisch ingediende offerte, vermeldt artikel 81quater het volgende: "het precieze tijdstip van ontvangst door de bestemming wordt automatisch vastgesteld door een ontvangstbewijs dat via elektronische middelen wordt verzonden."

Een eerste gouden raad is om uw offerte tijdig op te zenden, bijvoorbeeld de dag vóór de dag waarop de opening van de offertes zal plaatsgrijpen.

Voor de inschrijvers die er toch voor kiezen om hun offerte met behulp van elektronische middelen in te dienen kort vóór de opening van de offertes, heeft de wetgever een oplossing bedacht. In het koninklijk besluit van 8 januari 1996 werd de volgende clausule vermeld:

"Artikel 81quater, § 3:

Om te verhelpen aan sommige problemen die zich kunnen voordoen bij de overlegging, de ontvangst of de opening van met elektronische middelen ingediende offertes, kan de aanbestedende overheid aan de inschrijvers de toestemming geven om ingeval een offerte de overlegging kan meebrengen van omvangrijke documenten en teneinde elke mogelijke vertraging door de elektronische overlegging ervan te vermijden, hun offerte over te leggen via een dubbele elektronische zending.

Een eerste stap bestaat uit de overlegging van een vereenvoudigde zending die hun identiteit, de elektronische handtekening van hun volledige offerte en, in voorkomend geval, het bedrag van hun offerte omvat. Deze vereenvoudigde zending wordt elektronisch ondertekend. Haar ontvangst geldt als ontvangsttijdstip van de offerte.

Een tweede stap omvat de overlegging van de eigenlijke offerte, die elektronisch ondertekend is om de integriteit van de gegevens van de offerte te certificeren.

¹ Opmerking: zelfs indien een offerte zonder enige nalatigheid van de inschrijver wordt geopend vóór de openingszitting, moet de offerte verworpen worden. De integriteit is dan immers niet meer gewaarborgd.

De ontvangst van de eigenlijke offerte gebeurt binnen een termijn die geen vierentwintig uur mag overschrijden na het uiterste ontvangttijdstip van de offertes, op straf van wering van de offerte ;

De aanbestedende overheid geeft in de aankondiging van opdracht of in het bestek aan of ze deze werkwijze toestaat."

Het is dus belangrijk om in de aankondiging van de opdracht en in het bestek na te gaan of deze dubbele zending toegelaten is. Indien de inschrijver na lezing van de aankondiging van de opdracht of van het bestek vaststelt dat, de toelating om een dubbele zending in te dienen niet expliciet vermeld is, is deze manier van werken verboden.

VALKUIL 5: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte werd niet ingediend met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt (bv. het indienen van een offerte via e-mail).

Indien de offerte niet met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt, werd ingediend, maar wel met behulp van andere elektronische middelen (bv. per e-mail, per fax), is de offerte niet regelmatig ingediend en wordt zij derhalve verworpen. De offerte wordt bijgevolg niet onderzocht.

VALKUIL 6: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte werd niet elektronisch ondertekend met de Belgische eID of met een geldig certificaat.

Een offerte die met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt, werd ingediend, maar niet voorzien is van een elektronische handtekening aangebracht met de Belgische eID of met een geldig certificaat, wordt als onregelmatig beschouwd en wordt derhalve verworpen. De offerte wordt bijgevolg niet onderzocht.

VALKUIL 7: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte bevat virussen.

Artikel 81quater van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt in dit verband het volgende:

"§1. Wanneer elektronische middelen worden gebruikt voor het indienen van offertes, bieden ze ten minste de waarborg :

*dat elke aanvraag tot deelneming of offerte die met elektronische middelen werd opgesteld en die in de ontvangen versie een macro, een computervirus of andere schadelijke instructie vertoont, in een veiligheidsarchief kan worden opgenomen. Voor zover dit technisch noodzakelijk is, kan dit document als niet ontvangen worden beschouwd. **De offerte wordt in dat geval geweerd.**"*

Het is dus duidelijk dat offertes die met geëikte elektronische middelen worden ingediend en die een macro, een computervirus of ander schadelijke instructie vertonen, verworpen worden en dus niet in aanmerking komen voor verder onderzoek.

VALKUIL 8. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: in de aankondiging van de opdracht of in het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.

De inschrijver moet weten dat de wetgeving overheidsopdrachten de aanbestedende overheid de vrije keuze laat om offertes ingediend met behulp van elektronische middelen te aanvaarden of niet.

Welnu, indien de aankondiging van de opdracht of het bestek niet expliciet voorziet dat offertes met behulp van elektronische middelen mogen worden ingediend, zal een offerte ingediend met elektronische middelen niet worden aanvaard. Deze offerte zal bijgevolg worden geweerd, en niet in aanmerking worden genomen voor verder onderzoek. Lees dus aandachtig de aankondiging van de opdracht en het bestek!

8.1.2. De selectie van de inschrijvers

Bij het onderzoek inzake de selectie wordt onderzocht of de inschrijver over voldoende financiële en economische draagkracht en over voldoende technische bekwaamheid beschikt om de opdracht naar behoren te kunnen uitvoeren.

De reglementering overheidsopdrachten vermeldt een aantal criteria die door de aanbestedende overheid mogen worden aangewend.

De overheid heeft evenwel vastgesteld dat een aantal inschrijvers het moeilijk hebben om voor bepaalde selectiecriteria geselecteerd te worden. Hieronder worden de selectiecriteria opgesplitst in twee delen: de selectiecriteria inzake de financiële en economische draagkracht van de inschrijver, enerzijds, en de selectiecriteria inzake de technische bekwaamheid van de inschrijver, anderzijds. Voor beide groepen van selectiecriteria worden de belangrijkste valkuilen besproken.

8.1.2.1. De financiële en economische draagkracht van de inschrijver

Op het vlak van de financiële en economische draagkracht van de inschrijver hebben de inschrijvers regelmatig problemen met de criteria 'omzet' en 'omzet die betrekking heeft op de activiteit die het voorwerp van de opdracht uitmaakt' (**deze omzet wordt hierna 'relevante omzet' genoemd**).

Wat betreft de omzet worden meestal drie beschrijvingen gebruikt door de aanbestedende overheid:

- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht en in het bestek de volgende formule: "De inschrijver moet tijdens de laatste drie jaren een voldoende omzet hebben gerealiseerd."
- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht en in het bestek de volgende formule: "De inschrijver moet tijdens één van de laatste drie jaren een voldoende omzet hebben gerealiseerd."
- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht en in het bestek de volgende formule: "De inschrijver moet tijdens één van de laatste drie jaren een omzet hebben gerealiseerd die ten minste <bedrag> bedroeg."

Er is reeds meermaals gebleken dat verschillende inschrijvers op dit selectie criterium sneuvelen. De vraag is dus wat de correcte werkwijze is.

Algemene principes.

Indien de inschrijver bij de uitvoering van de opdracht niet zal werken met onderaannemers of andere entiteiten, kan bij de evaluatie van het selectie criterium enkel met de totale omzet en relevante omzet van zijn bedrijf rekening worden gehouden.

Indien de inschrijver bij de uitvoering van de opdracht zal werken met onderaannemers of andere entiteiten, kan bij de evaluatie van het selectie criterium rekening worden gehouden met de totale omzet en de relevante omzet van zowel zijn bedrijf als dit van elke onderaannemer en/of van andere entiteiten. In dat geval toont de inschrijver de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de verbintenis van deze entiteiten om de inschrijver dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

Het is dus belangrijk dat de inschrijver in zijn offerte rekening houdt met de totale omzet en de relevante omzet van zowel zijn eigen bedrijf als dit van zijn onderaannemers of andere entiteiten.

Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de offerte. Bij de offerte moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waarin de verbintenis wordt aangegaan om de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

Wat betreft de omzet of relevante omzet van de laatste drie jaren, moet rekening worden gehouden met de omzet gerealiseerd tijdens de drie kalenderjaren die het jaar waarin de publicatie van de aankondiging van de opdracht is gebeurd, voorafgaan. Indien de publicatie bijvoorbeeld in de loop van 2011 gebeurt, zullen enkel de omzetcijfers van 2010, 2009 en 2008 in aanmerking worden genomen voor de evaluatie van het selectie criterium.

De totale omzet gerealiseerd tijdens de laatste drie jaren.

De totale omzet vermeld door grote bedrijven in hun offerte wordt door de aanbestedende overheid vergeleken met deze vermeld op de resultatenrekening van de goedgekeurde jaarrekeningen van de laatste drie jaren, voor zover deze beschikbaar zijn.

Indien het boekjaar niet begint op 1 januari van elk kalenderjaar, moet worden berekend welke totale omzet en relevante omzet tijdens elk van de laatste drie jaren werd gerealiseerd. Deze omrekening kan op twee wijzen gebeuren:

- Ofwel kan de inschrijver de omzet berekenen die hij tijdens een kalenderjaar heeft gerealiseerd op basis van zijn verkoopfacturen.
- Ofwel kan de omzet gerealiseerd tijdens een kalenderjaar worden berekend door toepassing te maken van de regel van drie. Een voorbeeld ter illustratie:

Voorbeeld.

Een naamloze vennootschap dient op 1 december 2010 een offerte in voor een opdracht van leveringen. Het bedrijf past ingevolge de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhoudingen van de ondernemingen, het volledig boekhoudkundig schema toe. De gerealiseerde totale omzet is dus een verplichte vermelding op de resultatenrekening.

In de statuten van de naamloze vennootschap staat vermeld dat het boekhoudkundig jaar begint op 1 april en eindigt op 31 maart van het volgend kalenderjaar. Bij de opening van de offertes (14 december 2010) zijn voor deze inschrijver de volgende goedgekeurde jaarrekeningen beschikbaar:

1. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2006 – 31/3/2007
2. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2007 – 31/3/2008
3. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2008 – 31/3/2009
4. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2009 – 31/3/2010

Voor deze boekjaren vermeldt de resultatenrekening de volgende totale omzet:

1. boekjaar 2006-2007: 120.000,00 euro
2. boekjaar 2007-2008: 180.000,00 euro
3. boekjaar 2008-2009: 240.000,00 euro
4. boekjaar 2009-2010: 300.000,00 euro

De drie laatste jaren die in aanmerking worden genomen voor de evaluatie van het selectiecriterium inzake de omzet zijn:

1. kalenderjaar 2007 (1/1/2007 – 31/12/2007)
2. kalenderjaar 2008 (1/1/2008 – 31/12/2008)
3. kalenderjaar 2009 (1/1/2009 – 31/12/2009)

De omzet vermeld op de resultatenrekening van de goedgekeurde jaarrekeningen moet dus worden herberekend. De inschrijver heeft de totale omzet gerealiseerd tijdens de jaren 2007, 2008 en 2009 niet in zijn offerte vermeld.

Bijgevolg wordt de regel van drie toegepast.

Werkwijze:

1. Berekening van de omzet voor het jaar 2007

Voor de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 maart 2007: 120.000,00 euro x $\frac{3}{12}$ = 30.000,00 euro (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2007 tot en met 31 december 2007: 180.000,00 euro x $\frac{9}{12}$ = 135.000,00 euro (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 165.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2007 in aanmerking zal worden genomen in het raam van het selectiecriterium met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de inschrijver.

2. Berekening van de omzet voor het jaar 2008

Voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 maart 2008: 180.000,00 euro x $\frac{3}{12}$ = 45.000,00 euro (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2008 tot en met 31 december 2008: 240.000,00 euro x $\frac{9}{12}$ = 180.000,00 euro (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 225.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2008 in aanmerking zal worden genomen in het raam van het selectiecriterium met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de inschrijver.

3. Berekening van de omzet voor het jaar 2009

Voor de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 maart 2009: 240.000,00 euro x 3/12 = 60.000,00 euro (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2009 tot en met 31 december 2009: 300.000,00 euro x 9/12 = 225.000,00 euro (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 285.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2009 in aanmerking zal worden genomen in het raam van het selectiecriterium met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de inschrijver.

Sommige aanbestedende overheden zullen toch opteren om het criterium inzake de totale omzet te evalueren op basis van de werkelijke gerealiseerde omzet tijdens de drie laatste jaren. De inschrijvers worden dan ook aangeraden om bij hun offertes de exacte cijfers te voegen, zeker als het boekjaar niet samenvalt met het kalenderjaar.

Voor bedrijven die niet gehouden zijn om het volledig boekhoudkundige schema toe te passen (kleinere bedrijven mogen opteren voor het verkort boekhoudkundig schema, waarvoor de onderneming de vrije keuze heeft om de gerealiseerde omzet al dan niet op de resultatenrekening te vermelden). In dit geval zal het steeds noodzakelijk zijn dat de inschrijver de werkelijk tijdens de drie laatste jaren gerealiseerde totale omzet bij de offerte voegt.

De relevante omzet gerealiseerd tijdens de laatste drie jaren.

De relevante omzet staat niet vermeld op de goedgekeurde jaarrekening. De inschrijver moet de relevante omzet van de laatste drie jaren dan ook steeds in zijn offerte vermelden, als het bestek het afleveren van deze relevante omzet voorschrijft.

Indien de inschrijver met één of meerdere onderaannemers of andere entiteiten zal werken, mag hij de relevante omzet gerealiseerd door zijn onderaannemers of door de andere entiteiten tijdens de laatste drie jaren, voegen bij de relevante omzet gerealiseerd door zijn bedrijf tijdens de laatste drie jaren. In dat geval toont de inschrijver de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de verbintenissen van deze entiteiten om de inschrijver dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

Het spreekt vanzelf dat voor bedrijven die slechts één activiteit uitoefenen, de totale gerealiseerde omzet overeen zal komen met de relevante omzet.

Tot slot enkele valkuilen:

- Inschrijvers die met één of meer onderaannemers en andere entiteiten zullen werken, vergeten meestal om de totale omzet en de relevante omzet in hun offerte te vermelden. Dit kan hen de selectie kosten!
- Inschrijvers denken soms dat de aanbestedende overheid de omzetcijfers wel zal opvragen. Indien de inschrijvers voldoende tijd hebben gehad tussen de

aankondiging van de opdracht en de opening van de offertes, om een degelijke offerte op te stellen, heeft de aanbestedende overheid het recht om te kiezen voor het niet opvragen van de ontbrekende gegevens inzake de omzet en/of de relevante omzet. Dit kost hen natuurlijk de selectie met als gevolg dat de arbeid die bij het opstellen van de offerte werd verricht, voor niets is gebeurd!

- Inschrijvers tonen niet aan in hun offerte dat zij zullen kunnen beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen door overlegging van de verbintenis van de entiteiten om de inschrijver dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

8.1.2.2. De technische bekwaamheid van de inschrijver

Inzake het selectie criterium met betrekking tot de technische bekwaamheid van de inschrijver, zijn de meest voorkomende valkuilen de volgende:

- Bij de referenties van uitgevoerde leveringen of diensten werden de certificaten afgeleverd door de opdrachtgevers niet gevoegd, niettegenstaande dit uitdrukkelijk in de aankondiging van de opdracht en/of in het bestek werd voorzien;
- Referenties van opdrachten inzake leveringen of diensten uitgevoerd door de onderaannemers en andere entiteiten, worden niet in de offerte vermeld;
- De inschrijver vermeldt bij zijn offerte referenties die niet voor selectie in aanmerking kunnen worden genomen;
- Bij de opgave van hun personeel beperkt de inschrijver zich tot het belangrijkste personeel van zijn bedrijf;
- De inschrijver vermeldt in zijn offerte het personeel niet van zijn onderaannemers of van andere entiteiten.
- De inschrijver voegt geen curricula vitae bij zijn offerte van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet niettegenstaande deze stukken expliciet in de aankondiging van de opdracht of in het bestek werden gevraagd;
- De inschrijver voegt bij zijn offerte summier opgestelde curricula vitae van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet, zodat belangrijke en vooral relevante competenties van dit personeel niet wordt opgegeven;

1. Bij de referenties van uitgevoerde leveringen of diensten werden de certificaten afgeleverd door de opdrachtgevers niet gevoegd, niettegenstaande dit uitdrukkelijk in de aankondiging van de opdracht en/of in het bestek werd voorzien.

Artikel 45 (leveringen) en 71 (diensten) van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt inzake de technische bekwaamheid van de inschrijver het volgende:

Artikel 45:

"De technische bekwaamheid van de leverancier kan op één of meer van de volgende manieren worden bewezen, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid en het gebruik van de te leveren producten:

1° door middel van een lijst van de voornaamste leveringen die hij gedurende de afgelopen drie jaar heeft verricht, hun bedrag, data en de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren :

- indien het leveringen aan een overheid betreft, worden de leveringen aangetoond door certificaten die door de bevoegde overheid zijn opgesteld of geïssueerd;

- indien het gaat om leveringen aan privaatrechtelijke personen, worden de certificaten opgesteld door de koper; bij ontstentenis daarvan is een verklaring van de leverancier toegelaten;"

Artikel 71:

"De bekwaamheid van de dienstverlener kan worden beoordeeld aan de hand van met name zijn vakkundigheid, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.

De technische bekwaamheid van de dienstverlener kan aangetoond worden door één of meer van de volgende referenties, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid en het gebruik van de te verlenen diensten:

2° door de lijst van de voornaamste diensten uitgevoerd tijdens de laatste drie jaar, met vermelding van bedrag en datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren:

a) indien het diensten aan overheden betreft, worden de diensten aangetoond door certificaten die door de bevoegde overheid zijn opgesteld of goedgekeurd ;

b) indien het gaat om diensten aan privaatrechtelijke personen worden de diensten aangetoond door certificaten opgesteld door deze personen of, bij ontstentenis, door een verklaring van de dienstverlener;"

Het is duidelijk dat de aanbestedende overheid verplicht is om certificaten opgesteld door de opdrachtgevers te vragen, indien zij zich voor de selectie van de inschrijver inzake de technische bekwaamheid wenst te baseren op de referenties van opdrachten van leveringen of diensten, uitgevoerd tijdens de laatste drie jaren.

Het bekomen van deze certificaten kan wel eens een complexe zaak worden. Het gebeurt regelmatig dat de leidend ambtenaar bij een openbaar bestuur die belast was met de leiding en het toezicht van de desbetreffende opdracht, niet meer deze functie bekleedt op het ogenblik dat de inschrijver aan het bestuur vraagt om het certificaat af te leveren. Deze toestand kan dan leiden tot vertraging bij de aflevering van de betrokken certificaten.

Deze toestand komt nog vaker voor in private bedrijven, vooral in grote bedrijven, waar het verloop van personeel (ook binnen het bedrijf) schering en inslag is. Het private bedrijf voelt de uitreiking van een dergelijke certificaat bovendien als een zuivere verliespost, wat de motivatie voor een snelle aflevering niet sterk bevordert.

In elk geval heeft de praktijk ons geleerd dat de aflevering van certificaten van de in het verleden uitgevoerde werken, steeds een complexe zaak is die veel tijd vraagt, of het nu een opdracht betreft uitgevoerd voor een openbaar bestuur of niet.

Een oplossing om deze lange lijdensweg te vermijden is zich de gewoonte aan te nemen om onmiddellijk na de oplevering van een opdracht van leveringen of diensten, het certificaat te vragen en dit op een veilige plaats op te bergen.

Let op! Als de vereiste certificaten zich niet in het selectiedossier bevinden, kan de inschrijver niet worden geselecteerd!

2. Referenties van opdrachten inzake leveringen of diensten uitgevoerd door de onderaannemers of andere entiteiten, worden niet in de offerte vermeld.

Als de inschrijver beslist om beroep te doen op een onderaannemer of een andere entiteit, betekent dit praktisch altijd dat hij bepaalde competenties niet in eigen huis heeft.

Als hij beroep doet op een onderaannemer of een andere entiteit voor een gedeelte van de opdracht, mag hij de referenties die verband houden met het gedeelte van de opdracht die door de onderaannemer of door een andere entiteit zal worden uitgevoerd, in zijn offerte vermelden.

De inschrijver moet er dan wel voor zorgen dat de onderaannemer of een andere entiteit bij zijn opdrachtgevers, de certificaten verzamelt, anders kunnen deze referenties door de aanbestedende overheid niet als geldige referenties worden aanvaard.

Indien de inschrijver bij de uitvoering van de opdracht gebruik zal maken van middelen van de onderaannemer(s) of andere entiteit(en), moet hij bij zijn offerte de verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) voegen waarbij deze zich verbinden om bij de uitvoering van de opdracht de noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

3. De inschrijver vermeldt in zijn offerte referenties die niet voor selectie in aanmerking kunnen worden genomen.

Het gebeurt meermaals dat inschrijvers referenties inzake uitgevoerde leveringen of diensten in hun offerte vermelden, die niet of slechts voor een gedeelte betrekking hebben op prestaties die verband houden met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de inschrijver een offerte indient).

Het spreekt vanzelf dat referenties die totaal geen verband houden met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de inschrijver een offerte indient), niet als geldige referenties kunnen worden aanvaard.

Indien slechts een gedeelte van de referentie betrekking heeft op prestaties die verband houden met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de inschrijver een offerte indient), moet de inschrijver de opdrachtgever verzoeken om op het

certificaat het totaal bedrag van de uitgevoerde prestaties te vermelden dat verband houdt met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de inschrijver een offerte indient).

De aanbestedende overheid zal in dit laatste geval bij de evaluatie van het selectie criterium inzake de technische bekwaamheid van de inschrijver, dan slechts rekening houden met het gedeelte van de referentie dat verband houdt met het voorwerp van de opdracht.

Indien deze opsplitsing niet gebeurt, dan riskeert de inschrijver dat de aanbestedende overheid de referentie in haar geheel zal verwerpen, wat de selectie van de inschrijver kan kosten.

4. Bij de opgave van hun personeel beperkt de inschrijver zich tot het belangrijkste personeel van zijn bedrijf.

Grote bedrijven laten zich dikwijls verleiden tot het afleveren van een ingekorte lijst van het personeel die zijn op hun pay-roll hebben staan. Daardoor worden sommige personeelsleden met belangrijke competenties niet in de offerte vermeld. In sommige gevallen kan dit leiden tot de niet selectie van de inschrijver omwille van onvoldoende bekwaam personeel.

De inschrijvers worden dus aangeraden om in hun offerte een volledige lijst met de namen en de competenties van de voor de opdracht meest relevante personeelsleden te vermelden. Zodoende wordt het risico op niet selectie tot een strikt minimum herleid.

5. De inschrijver vermeldt in zijn offerte het personeel niet van zijn onderaannemers of andere entiteiten.

Indien de inschrijver voor een deel van de opdracht beroep doet op een onderaannemer of een andere entiteit, moet het personeel dat over de vereiste competenties beschikt voor het gedeelte dat door de onderaannemer of door een andere entiteit zal worden uitgevoerd, tevens worden vermeld in de offerte. Dit principe geldt voor elke onderaannemer of voor elke andere entiteit waarop de inschrijver beroep doet. Hij moet tevens bij zijn offerte de verbintenis van zijn onderaannemer of van de andere entiteit voegen waaruit blijkt dat het betrokken personeel effectief zal worden ingezet voor de uitvoering van de opdracht.

Indien personeel van onderaannemers of van andere entiteiten zal worden ingezet bij de uitvoering van de opdracht, moet de inschrijver dus bij zijn offerte de verbintenis van de betrokken onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) voegen, waaruit blijkt dat de betrokken onderaannemer(s) of de andere entiteit(en) zich uitdrukkelijk verbinden om het noodzakelijk personeel ter beschikking te zullen stellen van de inschrijver (die op dat ogenblik opdrachtnemer zal zijn) tijdens de uitvoering van de opdracht.

Het personeel van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) kan belangrijk zijn voor de selectie. Hou hiermee rekening!

6. De inschrijver voegt geen curricula vitae bij zijn offerte van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet niettegenstaande deze stukken expliciet in de aankondiging van de opdracht of in het bestek werden gevraagd.

Sommige inschrijvers zijn de mening toegedaan dat de aanbestedende overheid de ontbrekende stukken inzake de selectiecriteria wel zal opvragen. Dit is normaal niet het geval. De inschrijver moet alle in de aankondiging van de opdracht gevraagde stukken inzake de selectie bij zijn offerte voegen, zo niet riskeert hij om niet geselecteerd te worden.

7. De inschrijver voegt bij zijn offerte summier opgestelde curricula vitae van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet, zodat belangrijke en vooral relevante competenties van dit personeel niet worden opgegeven.

Sommige bedrijven begrijpen niet dat de inhoud van de curricula vitae van primordiaal belang is in het raam van de selectie. De inschrijvers doen er dus goed aan om bij zijn offerte omstandig uitgewerkte curricula vitae te voegen. Zoniet lopen zij het risico om niet te worden geselecteerd.

8.1.3. De regelmatigheid van de offertes

8.1.3.1. De formele en administratieve regelmatigheid van de offertes

Uit de praktijk is gebleken dat offertes van inschrijvers door aanbestedende overheden bij schering en inslag als onregelmatig worden beschouwd (waardoor dezer bijgevolg niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek). De meest voorkomende feiten die tot de onregelmatigheid van offertes leiden, zijn de volgende:

- a) De offerte wordt niet ondertekend
- b) de offerte wordt wel ondertekend maar niet door de persoon of de personen die bevoegd is/zijn om de onderneming contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid;
- c) in de offerte of inventaris worden de prijzen niet of niet voldoende correct vermeld;
- d) er wordt in de offerte een uitvoeringstermijn vermeld die afwijkt van de bepalingen van het bestek;
- e) in het bestek is de uitvoeringstermijn een gunningscriterium. De inschrijver laat na om in zijn offerte de termijn te vermelden binnen dewelke hij de opdracht zal uitvoeren;
- f) er wordt in de offerte een clause inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen en/of diensten vermeld die afwijkt van de bepalingen ter zake vermeld in het bestek;
- g) bij de offerte worden de documenten niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd;
- h) bij de offerte worden de stalen niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd;
- i) de offerte respecteert niet de waarborgtermijn vermeld in het bestek.

a) De offerte wordt niet ondertekend.

Bij een open procedure (algemene offerteaanvraag of openbare aanbesteding), is de algemene regel dat de offerte moet worden ondertekend door de persoon of de personen bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.

Indien de offerte niet wordt ondertekend brengt dit de substantiële onregelmatigheid van de offerte teweeg. Deze offerte wordt bijgevolg niet verder onderzocht.

Sommige inschrijvers merken op dat het voor de persoon bevoegd tot binden niet mogelijk was om de offerte te ondertekenen (bv. omdat hij op dat ogenblik in het buitenland vertoefde.) In dit verband worden de inschrijvers erop gewezen dat het perfect mogelijk is dat de persoon bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, de schriftelijke volmacht aan een derde geeft om in zijn naam de offerte te ondertekenen. In dit geval is het noodzakelijk om het origineel exemplaar van de volmacht bij de offerte te voegen.

b) De offerte wordt niet ondertekend door alle personen die gemachtigd zijn om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.

Het gebeurt vaak dat een offerte slechts door één persoon ondertekend wordt, terwijl na lezing van de statuten van de vennootschap duidelijk blijkt dat de offerte door twee of meer personen moet worden ondertekend.

Indien de offerte niet ondertekend wordt door alle personen die volgens de statuten van de vennootschap noodzakelijk zijn om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, brengt dit de substantiële onregelmatigheid van de offerte teweeg. Deze offerte wordt bijgevolg niet verder onderzocht.

De inschrijver wordt erop gewezen dat het perfect mogelijk is dat de persoon bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, de schriftelijke volmacht aan een derde geeft om in zijn naam de offerte te ondertekenen. In dit geval is het noodzakelijk om het origineel exemplaar van de volmacht bij de offerte te voegen. Deze mogelijkheid kan een uitweg zijn indien één van de personen bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, verhinderd is.

c) De offerte wordt wel ondertekend maar niet door de persoon of de personen die bevoegd is/zijn om de onderneming contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.

De volgende situaties hebben zich al voorgedaan:

- Volgens de statuten van de inschrijver moet de offerte ondertekend worden door één enkele persoon. De offerte wordt evenwel ondertekend door een andere persoon. Bij de offerte wordt geen volmacht gevoegd waaruit blijkt dat de persoon die de offerte heeft ondertekend, van de persoon die volgens de statuten van de inschrijver de bevoegdheid heeft om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, de volmacht heeft gekregen om in zijn naam de offerte te ondertekenen.

De offerte is in de regel substantieel onregelmatig en komt bijgevolg niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Sommige aanbestedende overheden schrijven

de inschrijver toch aan met de bedoeling te vernemen waarom de correcte persoon de offerte niet heeft ondertekend. Als reactie op dit schrijven overhandigt de inschrijver soms een volmacht aan de aanbestedende overheid waaruit blijkt dat de persoon die de offerte heeft ondertekend, de volmacht heeft gekregen om de offerte te ondertekenen. In dit geval kan de inschrijver evenwel niet bewijzen dat de volmacht al dan niet geantidateerd werd. Bijgevolg kan de aanbestedende overheid, ondanks het a posteriori overhandigen van de volmacht, beslissen om deze offerte te weren wegens formele onregelmatigheid van substantiële aard.

- Volgens de statuten van de inschrijver moet de offerte ondertekend worden door twee personen. De offerte wordt enerzijds ondertekend door één van de twee personen die de bevoegdheid heeft om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, en anderzijds door een tweede persoon die evenwel volgens de statuten niet gemachtigd is om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid. Bij de offerte wordt geen volmacht gevoegd waaruit blijkt dat de tweede persoon die volgens de statuten gemachtigd is om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid maar die de offerte niet mede heeft ondertekend, de bevoegdheid geeft aan de andere persoon die de offerte heeft ondertekend om de offerte in zijn naam te ondertekenen.

De offerte is in de regel substantieel onregelmatig en komt bijgevolg niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Sommige aanbestedende overheden schrijven de inschrijver toch aan met de bedoeling te vernemen waarom de tweede gemachtigde persoon de offerte niet heeft ondertekend. Als reactie op dit schrijven overhandigt de inschrijver soms een volmacht aan de aanbestedende overheid waaruit blijkt dat de persoon die de offerte heeft ondertekend, de volmacht heeft gekregen om de offerte te ondertekenen. In dit geval kan de inschrijver evenwel niet bewijzen dat de volmacht al dan niet geantidateerd werd. Bijgevolg kan de aanbestedende overheid, ondanks het a posteriori overhandigen van de volmacht, beslissen om deze offerte te weren wegens formele onregelmatigheid van substantiële aard.

Om deze onaangename verrassing te vermijden moeten de inschrijvers de volgende raadgevingen in acht nemen:

- o ***Laat de offerte steeds ondertekenen door de persoon of de personen die volgens de statuten bevoegd zijn om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.***
 - o ***Indien een persoon die volgens de statuten bevoegd is om de inschrijver contractueel te verbinden ten overstaan van de aanbestedende overheid een andere persoon volmacht geeft de offerte te ondertekenen, moet bij de offerte de uitdrukkelijke volmacht worden gevoegd.***
- d) Er wordt in de offerte een uitvoeringstermijn vermeld die afwijkt van de bepalingen van het bestek.

Indien de uitvoeringstermijn geen gunningscriterium is (bij een offerteaanvraag is dit wel mogelijk, niet bij een aanbesteding omdat bij deze procedure de prijs het enig gunningscriterium is), vermeldt het bestek de maximum uitvoeringstermijn binnen dewelke de opdracht moet worden uitgevoerd.

Sommige inschrijvers realiseren zich niet dat het voorstellen van een langere uitvoeringstermijn automatisch de substantiële onregelmatigheid van de offerte

met zich meebrengt. Het voorstellen van een langere uitvoeringstermijn brengt immers met zich mee dat de offerte niet meer kan vergeleken worden met de offertes van de andere inschrijvers die de maximale uitvoeringstermijn wel gerespecteerd hebben. De gelijke behandeling is niet meer gegarandeerd.

Bijgevolg moeten de inschrijvers bij het opstellen van hun offerte erover waken dat inzake de uitvoeringstermijn geen clause in de offerte wordt vermeld die in strijd is met de bepalingen ter zake van het bestek.

Een kortere termijn dan deze vermeld in het bestek brengt normaliter de regelmatigheid van de offerte niet in het gedrang. De aanbestedende overheid zal wel onderzoeken of de voorgestelde termijn in de praktijk haalbaar is. Zo niet kan de offerte vooralsnog als substantieel onregelmatig worden verklaard en komt de offerte niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Indien de inschrijver een uitvoeringstermijn voorstelt die korter is dan deze vermeld in het bestek, dan is het aangewezen om in dit verband een korte uitleg te wijden in de offerte, waarin wordt aangetoond dat de opdracht perfect binnen deze kortere termijn kan worden uitgevoerd. Let wel op! Indien de inschrijver bij de uitvoering van de opdracht de door hem kortere uitvoeringstermijn door samenloop van omstandigheden toch niet kan respecteren, stelt hij zich bloot aan maatregelen van ambtswege (meestal boeten wegens laattijdige uitvoering). Zelfs indien de werkelijke uitvoeringstermijn korter is dan de uitvoeringstermijn vermeld in het bestek, zullen boeten wegens laattijdige uitvoering worden aangerekend, aangezien de inschrijver in zijn offerte zich verbonden heeft om de opdracht uit te voeren binnen een kortere termijn.

- e) In het bestek is de uitvoeringstermijn een gunningscriterium. De inschrijver laat na om in zijn offerte de termijn te vermelden binnen dewelke hij de opdracht zal uitvoeren.

Indien de uitvoeringstermijn een gunningscriterium is, zal het bestek steeds eisen dat de uitvoeringstermijn door de inschrijver in zijn offerte wordt vermeld. Indien hij nalaat om in zijn offerte de uitvoeringstermijn te vermelden, dan zal de offerte als substantieel onregelmatig worden beschouwd en komt ze bijgevolg niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Het niet vermelden van de uitvoeringstermijn heeft immers tot gevolg dat de offertes niet meer kunnen vergeleken worden.

- f) Er wordt in de offerte een clause inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen en/of diensten vermeld die afwijkt van de bepalingen ter zake vermeld in het bestek.

In artikel 15 van de algemene aannemingsvoorwaarden wordt de betalingstermijn voor aannemingen van leveringen en diensten vastgesteld op 50 kalenderdagen.

Aangezien ondernemingen meestal werken met betalingstermijnen die korter zijn, laten ze zich soms ontgaan dat het vermelden van een kortere betalingstermijn in de offerte tot gevolg heeft dat de offerte als substantieel onregelmatig zal worden beschouwd. Ze komt dan niet meer in aanmerking voor verder onderzoek.

Het voorstellen van een langere betalingstermijn mag wel, al zal deze langere betalingstermijn geen invloed hebben bij de quotatie van de offertes in het raam van de gunningscriteria.

- g) Bij de offerte worden de documenten niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd.

In sommige bestekken wordt van de inschrijver geëist dat hij bepaalde documenten bij zijn offerte voegt, op straffe van nietigheid van de offerte indien hij dit niet doet.

Het is duidelijk dat de aanbestedende overheid consequent moet zijn bij het beoordelen van de offertes in het raam van de administratieve regelmatigheid. Indien de inschrijver deze documenten niet bij zijn offerte voegt, of slechts een gedeelte van de in het bestek gevraagde documenten bij zijn offerte voegt, zal de offerte resoluut als substantieel onregelmatig worden beschouwd. Deze offerte zal niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek.

- h) Bij de offerte worden de stalen niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd.

In sommige bestekken, meestal deze die betrekking hebben op aannemingen van leveringen, wordt van de inschrijver geëist dat hij een aantal stalen bij zijn offerte voegt, op straffe van nietigheid van zijn offerte indien hij dit niet doet.

Het is duidelijk dat de aanbestedende overheid consequent moet zijn bij het beoordelen van de offertes in het raam van de administratieve regelmatigheid. Indien de inschrijver deze stalen niet bij zijn offerte voegt, of slechts een gedeelte van de in het bestek gevraagde stalen bij zijn offerte voegt, zal de offerte resoluut als substantieel onregelmatig worden beschouwd. Deze offerte zal niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek.

Het is aangewezen om de bewuste bepaling vermeld in het bestek zeer aandachtig te lezen teneinde bepaalde details niet uit het oog te verliezen. Een voorbeeld ter zake moet de lezer van deze handleiding overtuigen van het belang om het bestek zeer grondig te lezen

Voorbeeld:

In het bestek staat de volgende clause vermeldt: "De inschrijver voegt op straffe van nietigheid bij zijn offerte, drie stalen op formaat DINA4 van het papier waarmee de briefomslagen zullen worden vervaardigd."

De inschrijver voegt bij zijn offerte weliswaar drie stalen van het bewuste papier, maar de bij zijn offerte gevoegde stalen zijn van een kleiner formaat.

Bij de beoordeling van deze offerte in het raam van de regelmatigheid zal de aanbestedende overheid consequent moeten zijn. Ze zal bij het regelmatigheidsonderzoek moeten vaststellen dat de bij de offerte gevoegde stalen niet van het in het bestek geëiste formaat zijn. Ze zal deze offerte bijgevolg moeten weren wegens substantiële onregelmatigheid. Deze offerte zal bijgevolg niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek.

- i) De offerte respecteert niet de waarborgtermijn vermeld in het bestek.

Indien de inschrijver in zijn offerte een waarborgtermijn vermeld die korter of minder gunstig is dan deze vermeld in het bestek, dan wordt zijn offerte als substantieel onregelmatig verklaard en komt de offerte niet meer in aanmerking voor verder onderzoek.

8.1.3.2. De technische regelmatigheid van de offertes

Bij het regelmatigheidsonderzoek zal de aanbestedende overheid de technische aspecten vermeld in de offerte vergelijken met de technische voorschriften vermeld in het bestek.

Bij een aanbesteding is het niet mogelijk om een vrije variante in te dienen. Bijgevolg zal de offerte enkel technisch regelmatig zijn indien het aangeboden product of de aangeboden dienstverlening volledig overeenkomt met de technische voorschriften van het bestek. Indien de technische aspecten beschreven in de offerte niet beantwoorden aan de technische voorschriften van het bestek, zal de offerte als substantieel onregelmatig worden beschouwd omwille van technische overwegingen.

Bij een offerteaanvraag kan de aankondiging van de opdracht en/of het bestek vrije varianten toelaten of verbieden.

Indien vrije varianten niet worden toegelaten, moet het in de offerte voorgestelde product of de in het bestek voorgestelde dienstverlening beantwoorden aan de technische voorschriften van het bestek.

Indien vrije varianten in de aankondiging van de opdracht en/of in het bestek wel worden toegestaan en de inschrijver wenst van deze faciliteit gebruik te maken, dan moet de inschrijver eerst nagaan wat het bestek in dit verband vermeldt.

Het bestek kan voorschrijven dat enkel een vrije variante mag worden ingediend indien tevens een basisofferte wordt ingediend die op technisch vlak beantwoordt aan de technische voorschriften van het bestek. Indien de inschrijver, ondanks deze besteksbepaling, geen basisofferte indient maar enkel een vrije variante indient, dan zal die vrije variante als substantieel onregelmatig worden beschouwd wegens het gebrek aan een basisofferte. Omgekeerd stelt geen probleem: de inschrijver mag enkel een basisofferte indienen omdat het bestek hem niet verplicht om naast een basisofferte tevens een vrije variante in te dienen.

Een vrije variante zal enkel als technisch regelmatig worden beschouwd indien ze beantwoordt aan de substantiële technische voorschriften van het bestek. Normaliter zal het bestek vermelden welke technische voorschriften substantieel zijn. Indien de inschrijver zowel een basisofferte als een vrije variante heeft ingediend, maar uit het regelmatigheidsonderzoek blijkt dat enkel de basisofferte technisch regelmatig is, dan komt enkel de basisofferte in aanmerking voor verder onderzoek. Indien de inschrijver zowel een basisofferte als een vrije variante heeft ingediend, maar uit het regelmatigheidsonderzoek blijkt dat enkel de vrije variante technisch regelmatig is, dan komt enkel de vrije variante in aanmerking voor verder onderzoek.

Het bestek kan ook voorzien dat de inschrijver zowel een basisofferte als een verplichte variante indient. De offerte zal enkel als regelmatig kunnen worden beschouwd indien de inschrijver zowel een basisofferte als een verplichte variante indient. Dit betekent dat indien de inschrijver enkel een basisofferte indient, deze als substantieel onregelmatig zal worden beschouwd wegens gebrek aan een verplichte variante. Dit principe geldt ook in omgekeerde zin. Indien de inschrijver enkel een verplichte variante indient maar geen basisofferte, zal de verplichte variante als substantieel onregelmatig worden beschouwd.

Om in aanmerking te komen voor de gunning van de opdracht, moet de offerte zowel formeel, administratief en technisch regelmatig zijn. Dit geldt zowel bij een offerteaanvraag als bij een aanbesteding.

8.2. Beperkte offerteaanvraag en beperkte aanbesteding

8.2.1. Het indienen van een kandidatuur

De belangrijkste valkuilen zijn:

- Indien de kandidatuur op papier wordt ingediend:
 - o De kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid;
- Indien de kandidatuur met behulp van elektronische middelen wordt ingediend:
 - o De kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De kandidatuur bevat virussen.

ALGEMENE COMMENTAAR.

VALKUIL 1: Indien de kandidatuur op papier wordt ingediend: de kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Indien de aanbestedende overheid gekozen heeft voor de normale procedure (procedure met normale termijnen) wordt de kandidatuur niet in aanmerking genomen indien deze te laat toekomt bij de aanbestedende overheid. Hiervoor bestaat geen enkele uitzondering.

VALKUIL 2: Indien de kandidatuur met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Omwille van het gelijkheidsbeginsel kunnen kandidaturen die te laat werden ingediend niet voor verder onderzoek in aanmerking genomen.

VALKUIL 3: Indien de kandidatuur met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de kandidatuur bevat virussen.

Artikel 81quater van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt in dit verband het volgende:

"§1. Wanneer elektronische middelen worden gebruikt voor het indienen van aanvragen om deelneming, bieden ze ten minste de waarborg :

*dat elke aanvraag tot deelneming of offerte die met elektronische middelen werd opgesteld en die in de ontvangen versie een macro, een computervirus of andere schadelijke instructie vertoont, in een veiligheidsarchief kan worden opgenomen. Voor zover dit technisch noodzakelijk is, kan dit document als niet ontvangen worden beschouwd. **De aanvraag tot deelneming wordt in dat geval geweerd.**"*

Het is dus duidelijk dat kandidaturen die met geïkte elektronische middelen worden ingediend en die een macro, een computervirus of ander schadelijke instructie vertonen, verworpen worden en dus niet in aanmerking komen voor verder onderzoek.

8.2.2. Het indienen van een offerte

De belangrijkste valkuilen zijn:

- Indien de offerte op papier wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De offerte werd niet in twee omslagen gestoken.
 - o Op de omslag waarin zich de offerte bevindt, wordt niet vermeld dat de inhoud van de omslag een offerte is.
- Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De offerte werd niet ingediend met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt (bv. het indienen van een offerte via e-mail).
 - o De offerte werd niet elektronisch ondertekend met de Belgische eID of met een geldig certificaat.
 - o De offerte bevat virussen.
 - o In de aankondiging van de opdracht of in het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.

ALGEMENE COMMENTAAR.

Bij een beperkte offerteaanvraag en een beperkte aanbesteding worden de offertes geopend in een officiële openingszitting, waarop enkel de vertegenwoordigers van de inschrijvers aanwezig mogen zijn. In het bestek wordt duidelijk vermeld op welke dag, op welk uur en op welke plaats de opening van de offertes zal plaatsgrijpen.

Het algemeen principe is dat de offertes in het bezit moeten zijn van de voorzitter van de openingszitting op het ogenblik dat de voorzitter de zitting voor geopend verklaart. Offertes die op dat ogenblik niet in het bezit van de voorzitter zijn, worden niet in aanmerking genomen voor verder onderzoek.

Op dit principe bestaat één enkele uitzondering: de offertes die ten laatste op de vierde kalenderdag vóór de dag van de opening van de offertes aangetekend bij de post worden afgegeven, worden vooralsnog in aanmerking genomen, voor zover op het ogenblik dat de aanbestedende overheid deze offerte ontvangt, de opdracht nog niet is gesloten.

VALKUIL 1. Indien de offerte op papier wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Om deze valkuil te vermijden is het aangewezen dat de inschrijver zijn offerte op tijd indient. Als hij zijn offerte via de post verzendt, verzendt hij deze bij voorkeur aangetekend. Om zeker te zijn dat door onvoorziene omstandigheden zijn offerte te laat toekomt bij de aanbestedende overheid, moet hij zijn offerte bij de post afgeven ten laatste de vierde kalenderdag vóór deze waarop de opening van de offertes zal geschieden.

De inschrijver kan ook kiezen om zijn offerte persoonlijk te komen afgeven bij de aanbestedende overheid. In dat geval is het aangewezen dat hij aan de ambtenaar een ontvangstbewijs vraagt. Controleer of de datum en het uur van ontvangst op het ontvangstbewijs vermeld staan.

Sommige inschrijvers verkiezen om hun offerte persoonlijk af te geven aan de voorzitter belast met de opening van de offertes. Dit is vanzelfsprekend toegelaten. Zorg er evenwel voor dat de offerte in het bezit is van de voorzitter op het ogenblik dat hij de openingszitting voor geopend verklaart. Verkeersopstoppingen, panne met het openbaar vervoer, ... worden niet als geldige reden aanvaardt in geval van het laattijdig afgeven van de offerte.

VALKUIL 2. Indien de offerte op papier wordt ingediend: de offerte werd niet in twee omslagen gestoken.

Artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt het volgende:

*"De offerte opgesteld op papier wordt per brief of per bode aan de aanbestedende overheid overgemaakt. Ze wordt in een definitief gesloten omslag geschoven waarop het volgende vermeld wordt: de datum van de zitting waarop de offertes worden geopend, de verwijzing naar het bestek en eventueel naar de nummers van de betrokken percelen. **Bij verzending per post, als gewoon of aangetekend stuk, wordt die gesloten omslag in een tweede gesloten omslag geschoven met opgave van het adres dat in het bestek is aangegeven en met de vermelding "offerte".**"*

Sommige inschrijvers laten zich verleiden om de gesloten omslag niet in een tweede omslag te steken. In dat geval is de kans groot dat de administratie van de aanbestedende overheid de omslag opent. Indien dat gebeurt, wordt de offerte niet onderzocht en wordt zij verworpen.

De vereiste van de dubbele omslag heeft immers als doel de vertrouwelijkheid van de procedure te garanderen.

Een gouden raad is bijgevolg om artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 nauwgezet op te volgen.

VALKUIL 3. Indien de offerte op papier wordt ingediend: op de omslag waarin zich de offerte bevindt, wordt niet vermeld dat de inhoud van de omslag een offerte is.

Een aantal inschrijvers hebben het blijkbaar moeilijk om de gegevens die verplicht op de omslagen moeten worden vermeld en die opgesomd worden in artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996, niet of onvolledig op de omslagen te vermelden.

Dit leidt soms tot toestanden waarbij de administratie van de aanbestedende overheid, de omslag met de offerte opent. **Indien de gegevens die in toepassing van artikel 104, § 1, van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 niet of niet volledig op de omslagen werden vermeld, kan de administratie moeilijk verantwoordelijk worden gesteld voor de opening van de omslag met de offerte.**

Indien de omslag met de offerte vóór de opening van de offertes door de administratie van de aanbestedende overheid wordt geopend, wordt de offerte niet onderzocht en wordt zij verworpen².

² Opmerking: zelfs indien een offerte zonder enige nalatigheid van de inschrijver wordt geopend vóór de openingszitting, moet de offerte verworpen worden. De integriteit is dan immers niet meer gewaarborgd.

VALKUIL 4. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Vele bedrijven wachten tot de laatste moment (de dag van de opening van de offertes) om hun offerte met behulp van eTendering (elektronische toepassing voor het indienen van offertes met mogelijkheid om deze te voorzien van een elektronische handtekening) in te dienen. Zeker wanneer omvangrijke bijlagen bij de offerte worden gevoegd, gebeurt het soms dat offertes te laat bij de aanbestedende overheid toekomen. Bij de opening van de elektronisch opgezonden offertes, wordt hun offerte dan ook niet geregistreerd.

Wat betreft de datum en uur van de ontvangst van een elektronisch ingediende offerte, vermeldt artikel 81quater het volgende: "het precieze tijdstip van ontvangst door de bestemming wordt automatisch vastgesteld door een ontvangstbewijs dat via elektronische middelen wordt verzonden."

Een eerste gouden raad is om uw offerte tijdig op te zenden, bijvoorbeeld de dag vóór de dag waarop de opening van de offertes zal plaatsgrijpen.

Voor de inschrijvers die er toch voor kiezen om hun offerte met behulp van elektronische middelen in te dienen kort vóór de opening van de offertes, heeft de wetgever een oplossing bedacht. In het koninklijk besluit van 8 januari 1996 werd de volgende clausule vermeld:

"Artikel 81quater, § 3:

Om te verhelpen aan sommige problemen die zich kunnen voordoen bij de overlegging, de ontvangst of de opening van met elektronische middelen ingediende offertes, kan de aanbestedende overheid aan de inschrijvers de toestemming geven om ingeval een offerte de overlegging kan meebrengen van omvangrijke documenten en teneinde elke mogelijke vertraging door de elektronische overlegging ervan te vermijden, hun offerte over te leggen via een dubbele elektronische zending.

Een eerste stap bestaat uit de overlegging van een vereenvoudigde zending die hun identiteit, de elektronische handtekening van hun volledige offerte en, in voorkomend geval, het bedrag van hun offerte omvat. Deze vereenvoudigde zending wordt elektronisch ondertekend. Haar ontvangst geldt als ontvangsttijdstip van de offerte.

Een tweede stap omvat de overlegging van de eigenlijke offerte, die elektronisch ondertekend is om de integriteit van de gegevens van de offerte te certificeren.

De ontvangst van de eigenlijke offerte gebeurt binnen een termijn die geen vierentwintig uur mag overschrijden na het uiterste ontvangsttijdstip van de offertes, op straf van wering van de offerte ;

De aanbestedende overheid geeft in de aankondiging van opdracht of in het bestek aan of ze deze werkwijze toestaat."

Het is dus belangrijk om in de aankondiging van de opdracht en in het bestek na te gaan of deze dubbele zending toegelaten is. Indien de inschrijver na lezing van de aankondiging van de opdracht of van het bestek, vaststelt dat het bestek de toelating om een dubbele zending in te dienen niet expliciet vermeldt, is deze manier van werken verboden.

VALKUIL 5: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte werd niet ingediend met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt (bv. het indienen van een offerte via e-mail).

Indien de offerte niet met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt, werd ingediend, maar wel met behulp van andere elektronische middelen (bv. per e-mail, per fax), is de offerte niet regelmatig ingediend en wordt zij derhalve verworpen. De offerte wordt bijgevolg niet onderzocht.

VALKUIL 6: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte werd niet elektronisch ondertekend met de Belgische eID of met een geldig certificaat.

Een offerte die met behulp van een eProcurementtoepassing die aan de vereiste normen beantwoordt, werd ingediend, maar niet voorzien is van een elektronische handtekening aangebracht met de Belgische eID of met een geldig certificaat, wordt als onregelmatig beschouwd en wordt derhalve verworpen. De offerte wordt bijgevolg niet onderzocht.

VALKUIL 7: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte bevat virussen.

Artikel 81quater van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt in dit verband het volgende:

"§1. Wanneer elektronische middelen worden gebruikt voor het indienen van offertes, bieden ze ten minste de waarborg :

*dat elke aanvraag tot deelneming of offerte die met elektronische middelen werd opgesteld en die in de ontvangen versie een macro, een computervirus of andere schadelijke instructie vertoont, in een veiligheidsarchief kan worden opgenomen. Voor zover dit technisch noodzakelijk is, kan dit document als niet ontvangen worden beschouwd. **De offerte wordt in dat geval geweerd.**"*

Het is dus duidelijk dat offertes die met geëikte elektronische middelen worden ingediend en die een macro, een computervirus of ander schadelijke instructie vertonen, verworpen worden en dus niet in aanmerking komen voor verder onderzoek.

VALKUIL 8. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: in de aankondiging van de opdracht of in het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.

De inschrijver moet weten dat de wetgeving overheidsopdrachten de aanbestedende overheid de vrije keuze laat om offertes ingediend met behulp van elektronische middelen te aanvaarden of niet.

Welnu, indien de aankondiging van de opdracht of het bestek niet expliciet voorziet dat offertes met behulp van elektronische middelen mogen worden ingediend, zal een offerte ingediend met elektronische middelen niet worden aanvaard. Deze offerte zal bijgevolg worden geweerd, en niet in aanmerking worden genomen voor verder onderzoek. Lees dus de aankondiging van de opdracht en het bestek aandachtig!

8.2.3. De selectie van de kandidaten

Bij het onderzoek inzake de selectie wordt onderzocht of de kandidaat over voldoende financiële en economische draagkracht en over voldoende technische bekwaamheid beschikt om de opdracht naar behoren te kunnen uitvoeren.

De reglementering overheidsopdrachten vermeldt een aantal criteria die door de aanbestedende overheid mogen worden aangewend.

De overheid heeft evenwel vastgesteld dat een aantal kandidaten het moeilijk hebben om voor bepaalde minimumvereisten geselecteerd te worden. Hieronder worden de minimumvereisten opgesplitst in twee delen: de minimumvereisten inzake de financiële en economische draagkracht van de kandidaat, enerzijds, en de minimumvereisten inzake de technische bekwaamheid van de kandidaat, anderzijds. Voor beide groepen van minimumvereisten worden de belangrijkste valkuilen besproken.

8.2.3.1. De financiële en economische draagkracht van de kandidaat

Op het vlak van de financiële en economische draagkracht van de kandidaat hebben de kandidaten regelmatig problemen met de criteria 'omzet' en 'omzet die betrekking heeft op de activiteit die het voorwerp van de opdracht uitmaakt' (**deze omzet wordt hierna 'relevante omzet' genoemd**).

Wat betreft de omzet worden meestal drie beschrijvingen gebruikt door de aanbestedende overheid:

- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht de volgende formule: "De kandidaat moet tijdens de laatste drie jaren een voldoende omzet hebben gerealiseerd."
- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht de volgende formule: "De kandidaat moet tijdens één van de laatste drie jaren een voldoende omzet hebben gerealiseerd."
- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht de volgende formule: "De kandidaat moet tijdens één van de laatste drie jaren een omzet hebben gerealiseerd die ten minste <bedrag> bedroeg."

Er is reeds meermaals gebleken dat verschillende kandidaten op dit selectie criterium sneuvelen. De vraag is dus wat de correcte werkwijze is.

Algemene principes.

Indien de kandidaat bij de uitvoering van de opdracht geen beroep zal doen op onderaannemers of andere entiteiten, kan bij de evaluatie van het selectie criterium enkel met de totale omzet en relevante omzet van zijn bedrijf rekening worden gehouden.

Indien de kandidaat bij de uitvoering van de opdracht beroep zal doen op onderaannemers of andere entiteiten, kan bij de evaluatie van het selectie criterium rekening worden gehouden met de totale omzet en de relevante omzet van zowel zijn bedrijf als dit van elke onderaannemer. In dat geval toont de kandidaat de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de verbintenis van deze entiteiten om de kandidaat dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

Het is dus belangrijk dat de kandidaat in zijn kandidatuur rekening houdt met de totale omzet en de relevante omzet van zowel zijn eigen bedrijf als die van zijn onderaannemers of van andere entiteiten.

Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de kandidatuur. Bij de kandidatuur moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waarin de verbintenis wordt aangegaan om de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

Wat betreft de omzet of relevante omzet van de laatste drie jaren, moet rekening worden gehouden met de omzet gerealiseerd tijdens de drie kalenderjaren die het jaar waarin de publicatie van de aankondiging van de opdracht is gebeurd, voorafgaan. Indien de publicatie bijvoorbeeld in de loop van 2011 gebeurt, zullen enkel de omzetcijfers van 2010, 2009 en 2008 in aanmerking worden genomen voor de evaluatie van het selectie criterium.

De totale omzet gerealiseerd tijdens de laatste drie jaren.

De totale omzet vermeld door grote bedrijven in hun kandidatuur wordt door de aanbestedende overheid vergeleken met deze vermeld op de resultatenrekening van de goedgekeurde jaarrekeningen van de laatste drie jaren, voor zover deze beschikbaar zijn.

Indien het boekjaar niet begint op 1 januari van elk kalenderjaar, moet worden berekend welke totale omzet en relevante omzet tijdens elk van de laatste drie jaren werd gerealiseerd. Deze omrekening kan op twee wijzen gebeuren:

- Ofwel kan de kandidaat de omzet berekenen die hij tijdens een kalenderjaar heeft gerealiseerd op basis van zijn verkoopfacturen.
- Ofwel kan de omzet gerealiseerd tijdens een kalenderjaar worden berekend door toepassing te maken van de regel van drie. Een voorbeeld ter illustratie:

Voorbeeld.

Een naamloze vennootschap dient op 1 december 2010 een kandidatuur in voor een opdracht van leveringen. Het bedrijf past ingevolge de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhoudingen van de ondernemingen, het volledig boekhoudkundig schema toe. De gerealiseerde totale omzet is dus een verplichte vermelding op de resultatenrekening.

In de statuten van de naamloze vennootschap staat vermeld dat het boekhoudkundig jaar begint op 1 april en eindigt op 31 maart van het volgend kalenderjaar. Bij uiterste datum voor het indienen van de kandidaturen (14 december 2010) zijn voor deze kandidaat de volgende goedgekeurde jaarrekeningen beschikbaar:

5. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2006 – 31/3/2007
6. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2007 – 31/3/2008
7. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2008 – 31/3/2009
8. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2009 – 31/3/2010

Voor deze boekjaren vermeldt de resultatenrekening de volgende totale omzet:

5. boekjaar 2006-2007: 120.000,00 euro
6. boekjaar 2007-2008: 180.000,00 euro
7. boekjaar 2008-2009: 240.000,00 euro
8. boekjaar 2009-2010: 300.000,00 euro

De drie laatste jaren die in aanmerking worden genomen voor de evaluatie van het selectie criterium inzake de omzet zijn:

4. kalenderjaar 2007 (1/1/2007 – 31/12/2007)
5. kalenderjaar 2008 (1/1/2008 – 31/12/2008)
6. kalenderjaar 2009 (1/1/2009 – 31/12/2009)

De omzet vermeld op de resultatenrekening van de goedgekeurde jaarrekeningen moeten dus worden herberekend. De kandidaat heeft de totale omzet gerealiseerd tijdens de jaren 2007, 2008 en 2009 niet in zijn kandidatuur vermeld.

Bijgevolg wordt de regel van drie toegepast.

Werkwijze:

4. Berekening van de omzet voor het jaar 2007

Voor de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 maart 2007: $120.000,00 \text{ euro} \times \frac{3}{12} = 30.000,00 \text{ euro}$ (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2007 tot en met 31 december 2007: $180.000,00 \text{ euro} \times \frac{9}{12} = 135.000,00 \text{ euro}$ (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 165.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2007 in aanmerking zal worden genomen in het raam van de minimumvereiste met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de kandidaat.

5. Berekening van de omzet voor het jaar 2008

Voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 maart 2008: $180.000,00 \text{ euro} \times \frac{3}{12} = 45.000,00 \text{ euro}$ (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2008 tot en met 31 december 2008: $240.000,00 \text{ euro} \times \frac{9}{12} = 180.000,00 \text{ euro}$ (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 225.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2008 in aanmerking zal worden genomen in het raam van de minimumvereiste met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de kandidaat.

6. Berekening van de omzet voor het jaar 2009

Voor de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 maart 2009: $240.000,00 \text{ euro} \times \frac{3}{12} = 60.000,00 \text{ euro}$ (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2009 tot en met 31 december 2009: 300.000,00 euro x 9/12 = 225.000,00 euro (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 285.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2009 in aanmerking zal worden genomen in het raam van de minimumvereiste met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de kandidaat.

Sommige aanbestedende overheden zullen toch opteren om het criterium inzake de totale omzet te evalueren op basis van de werkelijke gerealiseerde omzet tijdens de drie laatste jaren. De kandidaten worden dan ook aangeraden om bij hun kandidaturen de exacte cijfers te voegen, zeker als het boekjaar niet samenvalt met het kalenderjaar.

Voor bedrijven die niet gehouden zijn om het volledig boekhoudkundige schema toe te passen (kleinere bedrijven mogen opteren voor het verkort boekhoudkundig schema, waarvoor de onderneming de vrije keuze heeft om de gerealiseerde omzet al dan niet op de resultatenrekening te vermelden): in dit geval zal het steeds noodzakelijk zijn dat de kandidaat de werkelijk tijdens de drie laatste jaren gerealiseerde totale omzet bij zijn kandidatuur voegt.

De relevante omzet gerealiseerd tijdens de laatste drie jaren.

De relevante omzet staat niet vermeld op de goedgekeurde jaarrekening. De kandidaat moet de relevante omzet van de laatste drie jaren dan ook steeds in zijn kandidatuur vermelden, als de aankondiging van de opdracht het afleveren van deze relevante omzet voorschrijft.

Indien de kandidaat met één of meerdere onderaannemers of met één of meerdere entiteiten zal werken, mag hij de relevante omzet gerealiseerd door zijn onderaannemers en andere entiteiten tijdens de laatste drie jaren, voegen bij de relevante omzet gerealiseerd door zijn bedrijf tijdens de laatste drie jaren. In dat geval toont de kandidaat de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de verbintenis van deze entiteiten om de kandidaat dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de kandidatuur. Bij de kandidatuur moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waarin de verbintenis wordt aangegaan om de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

Het spreekt vanzelf dat voor bedrijven die slechts één activiteit uitoefenen, de totale gerealiseerde omzet overeen zal komen met de relevante omzet.

Tot slot enkele valkuilen:

- Kandidaten die met één of meer onderaannemers of andere entiteiten zullen werken, vergeten meestal om de totale omzet en de relevante omzet in hun kandidatuur te vermelden. Dit kan hen de selectie kosten!

Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de kandidatuur. Bij de kandidatuur moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waarin de verbintenis wordt aangegaan om de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

- Kandidaten denken soms dat de aanbestedende overheid de omzetcijfers wel zal opvragen. Indien de kandidaten voldoende tijd hebben gehad tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen, om een degelijke kandidatuur op te stellen, heeft de aanbestedende overheid het recht om te kiezen voor het niet opvragen van de ontbrekende gegevens inzake de omzet en/of de relevante omzet. Dit kost hen natuurlijk de selectie met als gevolg dat de arbeid die bij het opstellen van de kandidatuur werd verricht, voor niets is gebeurd!
- Kandidaten tonen niet aan in hun kandidatuur dat zij zullen kunnen beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen door overlegging van de verbintenis van de entiteiten om de kandidaat dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

8.2.3.2. De technische bekwaamheid van de kandidaat

Inzake de minimumvereiste met betrekking tot de technische bekwaamheid van de kandidaat, zijn de meest voorkomende valkuilen de volgende:

- Bij de referenties van uitgevoerde leveringen of diensten werden de certificaten afgeleverd door de opdrachtgevers niet gevoegd, niettegenstaande dit uitdrukkelijk in de aankondiging van de opdracht werd voorzien;
- Referenties van opdrachten inzake leveringen of diensten uitgevoerd door de onderaannemers of andere entiteiten, worden niet in de kandidatuur vermeld;
- De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur referenties die niet voor selectie in aanmerking kunnen worden genomen;
- Bij de opgave van hun personeel beperkt de kandidaat zich tot het belangrijkste personeel van zijn bedrijf;
- De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur niet het personeel van zijn onderaannemers of andere entiteiten. De kandidaat voegt geen curricula vitae bij zijn kandidatuur van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet niettegenstaande deze stukken expliciet in de aankondiging van de opdracht werden gevraagd;
- De kandidaat voegt bij zijn kandidatuur summier opgestelde curricula vitae van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet, zodat belangrijke en vooral relevante competenties van dit personeel niet wordt opgegeven;

1. Bij de referenties van uitgevoerde leveringen of diensten werden de certificaten afgeleverd door de opdrachtgevers niet gevoegd, niettegenstaande dit uitdrukkelijk in de aankondiging van de opdracht werd voorzien.

Artikel 45 (leveringen) en 71 (diensten) van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt inzake de technische bekwaamheid van de kandidaat het volgende:

Artikel 45:

“De technische bekwaamheid van de leverancier kan op één of meer van de volgende manieren worden bewezen, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid en het gebruik van de te leveren producten:

1° door middel van een lijst van de voornaamste leveringen die hij gedurende de afgelopen drie jaar heeft verricht, hun bedrag, data en de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren :

- indien het leveringen aan een overheid betreft, worden de leveringen aangetoond door certificaten die door de bevoegde overheid zijn opgesteld of geïnviseerd;

- indien het gaat om leveringen aan privaatrechtelijke personen, worden de certificaten opgesteld door de koper; bij ontstentenis daarvan is een verklaring van de leverancier toegelaten;”

Artikel 71:

“De bekwaamheid van de dienstverlener kan worden beoordeeld aan de hand van met name zijn vakkundigheid, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.

De technische bekwaamheid van de dienstverlener kan aangetoond worden door één of meer van de volgende referenties, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid en het gebruik van de te verlenen diensten:

2° door de lijst van de voornaamste diensten uitgevoerd tijdens de laatste drie jaar, met vermelding van bedrag en datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren:

a) indien het diensten aan overheden betreft, worden de diensten aangetoond door certificaten die door de bevoegde overheid zijn opgesteld of goedgekeurd ;

b) indien het gaat om diensten aan privaatrechtelijke personen worden de diensten aangetoond door certificaten opgesteld door deze personen of, bij ontstentenis, door een verklaring van de dienstverlener;”

Het is duidelijk dat de aanbestedende overheid verplicht is om certificaten opgesteld door de opdrachtgevers te vragen, indien zij zich voor de selectie van de kandidaat inzake de technische bekwaamheid wenst te baseren op de referenties van opdrachten van leveringen of diensten, uitgevoerd tijdens de laatste drie jaren.

Het bekomen van deze certificaten kan wel eens een complexe zaak worden. Het gebeurt regelmatig dat de leidend ambtenaar bij een openbaar bestuur die belast was met de leiding en het toezicht van de desbetreffende opdracht, niet meer

deze functie bekleedt op het ogenblik dat de kandidaat aan het bestuur vraagt om het certificaat af te leveren. Deze toestand kan dan leiden tot vertraging bij de aflevering van de betrokken certificaten.

Deze toestand komt nog vaker voor in private bedrijven, vooral in grote bedrijven, waar het verloop van personeel (ook binnen het bedrijf) schering en inslag is. Het private bedrijf voelt de uitreiking van een dergelijke certificaat bovendien als een zuivere verliespost, wat de motivatie voor een snelle aflevering niet sterk bevordert.

In elk geval heeft de praktijk ons geleerd dat de aflevering van certificaten van de in het verleden uitgevoerde werken, steeds een complexe zaak is die veel tijd vraagt, of het nu een opdracht betreft uitgevoerd voor een openbaar bestuur of niet.

Een oplossing om deze lange lijdensweg te vermijden is zich de gewoonte aan te nemen om onmiddellijk na de oplevering van een opdracht van leveringen of diensten, het certificaat te vragen en dit op een veilige plaats op te bergen.

Let op! Als de vereiste certificaten zich niet in het kandidaturendossier bevinden, kan de kandidaat niet worden geselecteerd!

2. Referenties van opdrachten inzake leveringen of diensten uitgevoerd door de onderaannemers of andere entiteiten, worden niet in de kandidatuur vermeld.

Als de kandidaat beslist om beroep te doen op een onderaannemer, betekent dit praktisch altijd dat hij bepaalde competenties niet in eigen huis heeft.

Als hij beroep doet op een onderaannemer of een andere entiteit voor een gedeelte van de opdracht, mag hij de referenties die verband houden met het gedeelte van de opdracht die door de onderaannemer of een andere entiteit zal worden uitgevoerd, in zijn kandidatuur vermelden.

Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de kandidatuur. Bij de kandidatuur moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waarin de verbintenis wordt aangegaan om de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

De kandidaat moet er dan wel voor zorgen dat de onderaannemer of een andere entiteit bij zijn opdrachtgevers, de certificaten verzamelt, anders kunnen deze referenties door de aanbestedende overheid niet als geldige referenties worden aanvaard.

3. De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur referenties die niet voor selectie in aanmerking kunnen worden genomen.

Het gebeurt meermaals dat een kandidaat referenties inzake uitgevoerde leveringen of diensten in zijn kandidatuur vermeldt, die niet of slechts voor een gedeelte betrekking hebben op prestaties die verband houden met het voorwerp van de opdracht waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient.

Het spreekt vanzelf dat referenties die totaal geen verband houden met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient), niet als geldige referenties kunnen worden aanvaard.

Indien slechts een gedeelte van de referentie betrekking heeft op prestaties die verband houden met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient), moet de kandidaat de opdrachtgever verzoeken om op het certificaat het totaal bedrag van de uitgevoerde prestaties te vermelden dat verband houdt met het voorwerp van de opdracht waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient.

De aanbestedende overheid zal in dit laatste geval bij de evaluatie van de minimumvereiste inzake de technische bekwaamheid van de kandidaat, dan slechts rekening houden met het gedeelte van de referentie dat verband houdt met het voorwerp van de opdracht.

Indien deze opsplitsing niet gebeurt, dan riskeert de kandidaat dat de aanbestedende overheid de referentie in haar geheel zal verwerpen, wat de selectie van de kandidaat kan kosten.

4. Bij de opgave van hun personeel beperkt de kandidaat zich tot het belangrijkste personeel van zijn bedrijf.

Grote bedrijven laten zich dikwijls verleiden tot het afleveren van een ingekorte lijst van het personeel die zijn op hun pay-roll hebben staan. Daardoor worden sommige personeelsleden met belangrijke competenties niet in de kandidatuur vermeld. In sommige gevallen kan dit leiden tot de niet selectie van de kandidaat omwille van onvoldoende bekwaam personeel.

De kandidaten worden dus aangeraden om in hun kandidatuur een volledige lijst met de namen en de competenties van de voor de opdracht meest relevante personeelsleden te vermelden. Zodoende wordt het risico op niet selectie tot een strikt minimum herleid.

5. De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur niet het personeel van zijn onderaannemers of van een andere entiteit.

Indien de kandidaat voor een deel van de opdracht beroep doet op een onderaannemer of op een andere entiteit, moet het personeel dat over de vereiste competenties beschikt voor het gedeelte dat door de onderaannemer of een andere entiteit zal worden uitgevoerd, tevens worden vermeld in de kandidatuur. Dit principe geldt voor elke onderaannemer of andere entiteit waarop de kandidaat beroep doet.

Het personeel van de onderaannemer(s) kan belangrijk zijn voor de selectie. Hou hiermee rekening!

Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de kandidatuur. Bij de kandidatuur moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waaruit blijkt dat de betrokken onderaannemer(s) of de andere entiteit(en) zich uitdrukkelijk verbinden om het noodzakelijk personeel ter beschikking te zullen stellen van de kandidaat (die op dat ogenblik opdrachtnemer zal zijn) tijdens de uitvoering van de opdracht.

6. De kandidaat voegt geen curricula vitae bij zijn kandidatuur van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet niettegenstaande deze stukken expliciet in de aankondiging van de opdracht werden gevraagd.

Sommige kandidaten zijn de mening toegedaan dat de aanbestedende overheid de ontbrekende stukken inzake de minimumvereisten wel zal opvragen. Dit is normaal niet het geval. De kandidaat moet alle in de aankondiging van de opdracht gevraagde stukken inzake de selectie bij zijn kandidatuur voegen, zo niet riskeert hij om niet geselecteerd te worden.

7. De kandidaat voegt bij zijn kandidatuur summier opgestelde curricula vitae van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet, zodat belangrijke en vooral relevante competenties van dit personeel niet worden opgegeven.

Sommige bedrijven begrijpen niet dat de inhoud van de curricula vitae van primordiaal belang is in het raam van de selectie. De kandidaat doet er dus goed aan om bij zijn kandidatuur omstandig uitgewerkte curricula vitae te voegen. Zoniet loopt hij het risico om niet te worden geselecteerd.

8.2.4. De regelmatigheid van de offertes

8.2.4.1. De formele en administratieve regelmatigheid van de offertes

Uit de praktijk is gebleken dat offertes van inschrijvers door aanbestedende overheden bij schering en inslag als onregelmatig worden beschouwd (waardoor dezer bijgevolg niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek). De meest voorkomende feiten die tot de onregelmatigheid van offertes leiden, zijn de volgende:

- a) De offerte wordt niet ondertekend
- b) de offerte wordt wel ondertekend maar niet door de persoon of de personen die bevoegd is/zijn om de onderneming te contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid;
- c) in de offerte of inventaris worden de prijzen niet of niet voldoende correct vermeld;
- d) er wordt in de offerte een uitvoeringstermijn vermeld die afwijkt van de bepalingen van het bestek;
- e) in het bestek is de uitvoeringstermijn een gunningscriterium. De inschrijver laat na om in zijn offerte de termijn te vermelden binnen dewelke hij de opdracht zal uitvoeren;
- f) er wordt in de offerte een clause inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen en/of diensten vermeld die afwijkt van de bepalingen ter zake vermeld in het bestek;
- g) bij de offerte worden de documenten niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd;
- h) bij de offerte worden de stalen niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd;
- i) de offerte respecteert niet de waarborgtermijn vermeld in het bestek.

a) De offerte wordt niet ondertekend.

Bij een beperkte procedure (beperkte offerteaanvraag of beperkte aanbesteding), is de algemene regel dat de offerte moet worden ondertekend door de persoon of de personen bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.

Indien de offerte niet wordt ondertekend brengt dit de substantiële onregelmatigheid van de offerte teweeg. Deze offerte wordt bijgevolg niet verder onderzocht.

Sommige inschrijvers merken op dat het voor de persoon bevoegd tot binden niet mogelijk was om de offerte te ondertekenen (bv. omdat hij op dat ogenblik in het buitenland vertoefde). In dit verband worden de inschrijvers erop gewezen dat het perfect mogelijk is dat de persoon bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, de schriftelijke volmacht aan een derde geeft om in zijn naam de offerte te ondertekenen. In dit geval is het noodzakelijk om het origineel exemplaar van de volmacht bij de offerte te voegen.

b) De offerte wordt niet ondertekend door alle personen die gemachtigd zijn om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.

Het gebeurt vaak dat een offerte slechts door één persoon ondertekend wordt, terwijl na lezing van de statuten van de vennootschap duidelijk blijkt dat de offerte door twee of meer personen moet worden ondertekend.

Indien de offerte niet ondertekend wordt door alle personen die volgens de statuten van de vennootschap noodzakelijk zijn om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, brengt dit de substantiële onregelmatigheid van de offerte teweeg. Deze offerte wordt bijgevolg niet verder onderzocht.

De inschrijver wordt erop gewezen dat het perfect mogelijk is dat de persoon bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, de schriftelijke volmacht aan een derde geeft om in zijn naam de offerte te ondertekenen. In dit geval is het noodzakelijk om het origineel exemplaar van de volmacht bij de offerte te voegen. Deze mogelijkheid kan een uitweg zijn indien één van de personen bevoegd om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, verhinderd is.

c) De offerte wordt wel ondertekend maar niet door de persoon of de personen die bevoegd is/zijn om de onderneming contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.

De volgende situaties hebben zich al voorgedaan:

- Volgens de statuten van de inschrijver moet de offerte ondertekend worden door één enkele persoon. De offerte wordt evenwel ondertekend door een andere persoon. Bij de offerte wordt geen volmacht gevoegd waaruit blijkt dat de persoon die de offerte heeft ondertekend, van de persoon die volgens de statuten van de inschrijver de bevoegdheid heeft om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, de volmacht heeft gekregen om in zijn naam de offerte te ondertekenen.

- De offerte is in de regel substantieel onregelmatig en komt bijgevolg niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Sommige aanbestedende overheden schrijven de inschrijver toch aan met de bedoeling te vernemen waarom de correcte persoon de offerte niet heeft ondertekend. Als reactie op dit schrijven overhandigt de inschrijver soms een volmacht aan de aanbestedende overheid waaruit blijkt dat de persoon die de offerte heeft ondertekend, de volmacht heeft gekregen om de offerte te ondertekenen. In dit geval kan de inschrijver evenwel niet bewijzen dat de volmacht al dan niet geantidateerd werd. Bijgevolg kan de aanbestedende overheid, ondanks het a posteriori overhandigen van de volmacht, beslissen om deze offerte te weren wegens formele onregelmatigheid van substantiële aard.
- Volgens de statuten van de inschrijver moet de offerte ondertekend worden door twee personen. De offerte wordt enerzijds ondertekend door één van de twee personen die de bevoegdheid heeft om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid, en anderzijds door een tweede persoon die evenwel volgens de statuten niet gemachtigd is om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid. Bij de offerte wordt geen volmacht gevoegd waaruit blijkt dat de tweede persoon die volgens de statuten gemachtigd is om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid maar die de offerte niet mede heeft ondertekend, de bevoegdheid geeft aan de andere persoon die de offerte heeft ondertekend om de offerte in zijn naam te ondertekenen.

De offerte is in de regel substantieel onregelmatig en komt bijgevolg niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Sommige aanbestedende overheden schrijven de inschrijver toch aan met de bedoeling te vernemen waarom de tweede gemachtigde persoon de offerte niet heeft ondertekend. Als reactie op dit schrijven overhandigt de inschrijver soms een volmacht aan de aanbestedende overheid waaruit blijkt dat de persoon die de offerte heeft ondertekend, de volmacht heeft gekregen om de offerte te ondertekenen. In dit geval kan de inschrijver evenwel niet bewijzen dat de volmacht al dan niet geantidateerd werd. Bijgevolg kan de aanbestedende overheid, ondanks het a posteriori overhandigen van de volmacht, beslissen om deze offerte te weren wegens formele onregelmatigheid van substantiële aard.

Om deze onaangename verrassing te vermijden moeten de inschrijvers de volgende raadgevingen in acht nemen:

- **Laat de offerte steeds ondertekenen door de persoon of de personen die volgens de statuten bevoegd zijn om de inschrijver contractueel te binden ten overstaan van de aanbestedende overheid.**
 - **Indien een persoon *die volgens de statuten bevoegd is om de inschrijver contractueel te verbinden ten overstaan van de aanbestedende overheid* een andere persoon volmacht geeft de offerte te ondertekenen, moet bij de offerte de uitdrukkelijke volmacht worden gevoegd.**
- d) Er wordt in de offerte een uitvoeringstermijn vermeld die afwijkt van de bepalingen van het bestek.

Indien de uitvoeringstermijn geen gunningscriterium is (bij een offerteaanvraag is dit wel mogelijk, niet bij een aanbesteding omdat bij deze procedure de prijs het enig gunningscriterium is), vermeldt het bestek de maximum uitvoeringstermijn binnen dewelke de opdracht moet worden uitgevoerd.

Sommige inschrijvers realiseren zich niet dat het voorstellen van een langere uitvoeringstermijn automatisch de substantiële onregelmatigheid van de offerte met zich meebrengt. Het voorstellen van een langere uitvoeringstermijn brengt immers met zich mee dat de offerte niet meer kan vergeleken worden met de offertes van de andere inschrijvers die de maximale uitvoeringstermijn wel gerespecteerd hebben. De gelijke behandeling is niet meer gegarandeerd.

Bijgevolg moeten de inschrijvers bij het opstellen van hun offerte erover waken dat inzake de uitvoeringstermijn geen clause in de offerte wordt vermeld die in strijd is met de bepalingen ter zake van het bestek.

Een kortere termijn dan deze vermeld in het bestek brengt normaliter de regelmatigheid van de offerte niet in het gedrang. De aanbestedende overheid zal wel onderzoeken of de voorgestelde termijn in de praktijk haalbaar is. Zo niet kan de offerte vooralsnog als substantieel onregelmatig worden verklaard en komt de offerte niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Indien de inschrijver een uitvoeringstermijn voorstelt die korter is dan deze vermeld in het bestek, dan is het aangewezen om in dit verband een korte uitleg te wijden in de offerte, waarin wordt aangetoond dat de opdracht perfect binnen deze kortere termijn kan worden uitgevoerd. Let wel op! Indien de inschrijver bij de uitvoering van de opdracht de door hem kortere uitvoeringstermijn door samenloop van omstandigheden toch niet kan respecteren, stelt hij zich bloot aan maatregelen van ambtswege (meestal boeten wegens laattijdige uitvoering). Zelfs indien de werkelijke uitvoeringstermijn korter is dan de uitvoeringstermijn vermeld in het bestek, zullen boeten wegens laattijdige uitvoering worden aangerekend, aangezien de inschrijver in zijn offerte zich verbonden heeft om de opdracht uit te voeren binnen een kortere termijn.

- e) In het bestek is de uitvoeringstermijn een gunningscriterium. De inschrijver laat na om in zijn offerte de termijn te vermelden binnen dewelke hij de opdracht zal uitvoeren.

Indien de uitvoeringstermijn een gunningscriterium is, zal het bestek steeds eisen dat de uitvoeringstermijn door de inschrijver in zijn offerte wordt vermeld. Indien hij nalaat om in zijn offerte de uitvoeringstermijn te vermelden, dan zal de offerte als substantieel onregelmatig worden beschouwd en komt ze bijgevolg niet meer in aanmerking voor verder onderzoek. Het niet vermelden van de uitvoeringstermijn heeft immers tot gevolg dat de offertes niet meer kunnen vergeleken worden.

- f) Er wordt in de offerte een clause inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen en/of diensten vermeld die afwijkt van de bepalingen ter zake vermeld in het bestek.

In artikel 15 van de algemene aannemingsvoorwaarden wordt de betalingstermijn voor aannemingen van leveringen en diensten vastgesteld op 50 kalenderdagen.

Aangezien ondernemingen meestal werken met betalingstermijnen die korter zijn, laten ze zich soms ontgaan dat het vermelden van een kortere betalingstermijn in de offerte tot gevolg heeft dat de offerte als substantieel onregelmatig zal worden beschouwd. Ze komt dan niet meer in aanmerking voor verder onderzoek.

Het voorstellen van een langere betalingstermijn mag wel, al zal deze langere betalingstermijn geen invloed hebben bij de quotatie van de offertes in het raam van de gunningscriteria.

- g) Bij de offerte worden de documenten niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd.

In sommige bestekken wordt van de inschrijver geëist dat hij bepaalde documenten bij zijn offerte voegt, op straffe van nietigheid van de offerte indien hij dit niet doet.

Het is duidelijk dat de aanbestedende overheid consequent moet zijn bij het beoordelen van de offertes in het raam van de administratieve regelmatigheid. Indien de inschrijver deze documenten niet bij zijn offerte voegt, of slechts een gedeelte van de in het bestek gevraagde documenten bij zijn offerte voegt, zal de offerte resoluut als substantieel onregelmatig worden beschouwd. Deze offerte zal niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek.

- h) Bij de offerte worden de stalen niet gevoegd die volgens het bestek door de inschrijver verplicht bij de offerte moeten worden gevoegd.

In sommige bestekken, meestal deze die betrekking hebben op aannemingen van leveringen, wordt van de inschrijver geëist dat hij een aantal stalen bij zijn offerte voegt, op straffe van nietigheid van zijn offerte indien hij dit niet doet.

Het is duidelijk dat de aanbestedende overheid consequent moet zijn bij het beoordelen van de offertes in het raam van de administratieve regelmatigheid. Indien de inschrijver deze stalen niet bij zijn offerte voegt, of slechts een gedeelte van de in het bestek gevraagde stalen bij zijn offerte voegt, zal de offerte resoluut als substantieel onregelmatig worden beschouwd. Deze offerte zal niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek.

Het is aangewezen om de bewuste bepaling vermeld in het bestek zeer aandachtig te lezen teneinde bepaalde details niet uit het oog te verliezen. Een voorbeeld ter zake moet de lezer van deze handleiding overtuigen van het belang om het bestek zeer grondig te lezen

Voorbeeld:

In het bestek staat de volgende clause vermeldt: "De inschrijver voegt, op straffe van nietigheid, bij zijn offerte drie stalen op formaat DINA4 van het papier waarmee de briefomslagen zullen worden vervaardigd."

De inschrijver voegt bij zijn offerte weliswaar drie stalen van het bewuste papier, maar de bij zijn offerte gevoegde stalen zijn van een kleiner formaat.

Bij de beoordeling van deze offerte in het raam van de regelmatigheid zal de aanbestedende overheid consequent moeten zijn. Ze zal bij het regelmatigheidsonderzoek moeten vaststellen dat de bij de offerte gevoegde stalen niet van het in het bestek geëiste formaat zijn. Ze zal deze offerte bijgevolg moeten weren wegens substantiële onregelmatigheid. Deze offerte zal bijgevolg niet meer in aanmerking komen voor verder onderzoek.

- i) De offerte respecteert de waarborgtermijn vermeld in het bestek niet.

Indien de inschrijver in zijn offerte een waarborgtermijn vermeld die korter of minder gunstig is dan deze vermeld in het bestek, dan wordt zijn offerte als substantieel onregelmatig verklaard en komt de offerte niet meer in aanmerking voor verder onderzoek.

8.2.4.2. De technische regelmatigheid van de offertes

Bij het regelmatigheidsonderzoek zal de aanbestedende overheid de technische aspecten vermeld in de offerte vergelijken met de technische voorschriften vermeld in het bestek.

Bij een aanbesteding is het niet mogelijk om een vrije variante in te dienen. Bijgevolg zal de offerte enkel technisch regelmatig zijn indien het aangeboden product of de aangeboden dienstverlening volledig overeenkomt met de technische voorschriften van het bestek. Indien de technische aspecten beschreven in de offerte niet beantwoorden aan de technische voorschriften van het bestek, zal de offerte als substantieel onregelmatig worden beschouwd omwille van technische overwegingen.

Bij een offerteaanvraag kan de aankondiging van de opdracht en/of het bestek vrije varianten toelaten of verbieden.

Indien vrije varianten niet worden toegelaten, moet het in de offerte voorgestelde product of de in het bestek voorgestelde dienstverlening beantwoorden aan de technische voorschriften van het bestek.

Indien vrije varianten in de aankondiging van de opdracht en/of in het bestek wel worden toegestaan en de inschrijver wenst van deze faciliteit gebruik te maken, dan moet de inschrijver eerst nagaan wat het bestek in dit verband vermeldt.

Het bestek kan voorschrijven dat enkel een vrije variante mag worden ingediend indien tevens een basisofferte wordt ingediend die op technisch vlak beantwoordt aan de technische voorschriften van het bestek. Indien de inschrijver, ondanks deze besteksbevestiging, geen basisofferte indient maar enkel een vrije variante indient, dan zal die vrije variante als substantieel onregelmatig worden beschouwd wegens het gebrek aan een basisofferte. Omgekeerd stelt geen probleem: de inschrijver mag enkel een basisofferte indienen omdat het bestek hem niet verplicht om naast een basisofferte tevens een vrije variante in te dienen.

Een vrije variante zal enkel als technisch regelmatig worden beschouwd indien ze beantwoordt aan de substantiële technische voorschriften van het bestek. Normaliter zal het bestek vermelden welke technische voorschriften substantieel zijn. Indien de inschrijver zowel een basisofferte als een vrije variante heeft ingediend, maar uit het regelmatigheidsonderzoek blijkt dat enkel de basisofferte technisch regelmatig is, dan komt enkel de basisofferte in aanmerking voor verder onderzoek. Indien de inschrijver zowel een basisofferte als een vrije variante heeft ingediend, maar uit het regelmatigheidsonderzoek blijkt dat enkel de vrije variante technisch regelmatig is, dan komt enkel de vrije variante in aanmerking voor verder onderzoek.

Het bestek kan ook voorzien dat de inschrijver zowel een basisofferte als een verplichte variante indient. De offerte zal enkel als regelmatig kunnen worden beschouwd indien de inschrijver zowel een basisofferte als een verplichte variante indient. Dit betekent dat indien de inschrijver enkel een basisofferte indient, deze als substantieel onregelmatig zal worden beschouwd wegens gebrek aan een verplichte variante. Dit principe geldt ook in omgekeerde zin. Indien de inschrijver enkel een verplichte variante indient maar geen basisofferte, zal de verplichte variante als substantieel onregelmatig worden beschouwd.

Om in aanmerking te komen voor de gunning van de opdracht, moet de offerte zowel formeel, administratief en technisch regelmatig zijn. Dit geldt zowel bij een offerteaanvraag als bij een aanbesteding.

8.3. De onderhandelingsprocedure met bekendmaking

8.3.1. Het indienen van een kandidatuur

De belangrijkste valkuilen zijn:

- Indien de kandidatuur op papier wordt ingediend:
 - o De kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid;
- Indien de kandidatuur met behulp van elektronische middelen wordt ingediend:
 - o De kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De kandidatuur bevat virussen.

ALGEMENE COMMENTAAR.

VALKUIL 1: Indien de kandidatuur op papier wordt ingediend: de kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Indien de aanbestedende overheid gekozen heeft voor de normale procedure (procedure met normale termijnen) wordt de kandidatuur niet in aanmerking genomen indien deze te laat toekomt bij de aanbestedende overheid. Hiervoor bestaat geen enkele uitzondering.

VALKUIL 2: Indien de kandidatuur met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de kandidatuur komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Omwille van het gelijkheidsbeginsel kunnen kandidaturen die te laat werden ingediend niet voor verder onderzoek in aanmerking genomen.

VALKUIL 3: Indien de kandidatuur met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de kandidatuur bevat virussen.

Artikel 81quater van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt in dit verband het volgende:

"§1. Wanneer elektronische middelen worden gebruikt voor het indienen van aanvragen om deelneming, bieden ze ten minste de waarborg :

*dat elke aanvraag tot deelneming of offerte die met elektronische middelen werd opgesteld en die in de ontvangen versie een macro, een computervirus of andere schadelijke instructie vertoont, in een veiligheidsarchief kan worden opgenomen. Voor zover dit technisch noodzakelijk is, kan dit document als niet ontvangen worden beschouwd. **De aanvraag tot deelneming wordt in dat geval geweerd.**"*

Het is dus duidelijk dat kandidaturen die met geëikte elektronische middelen worden ingediend en die een macro, een computervirus of ander schadelijke instructie vertonen, verworpen worden en dus niet in aanmerking komen voor verder onderzoek.

8.3.2. Het indienen van een offerte

De belangrijkste valkuilen zijn:

- Indien de offerte op papier wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
- Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De offerte bevat virussen.
 - o In de aankondiging van de opdracht of in het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.

ALGEMENE COMMENTAAR.

Bij een onderhandelingsprocedure met bekendmaking maakt de wetgeving overheidsopdrachten enkel melding van de uiterste datum voor het indienen van de offertes. De wijze waarop de offertes moeten worden geopend wordt voor de onderhandelingsprocedure met bekendmaking niet expliciet beschreven.

VALKUIL 1. Indien de offerte op papier wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Om deze valkuil te vermijden is het aangewezen dat de inschrijver zijn offerte op tijd indient. Als hij niet zeker is van het feit of de offerte op tijd bij de aanbestedende overheid zal toekomen, is het toegelaten om de offerte in te dienen via een ander communicatiekanaal, bv. via e-mail of fax (tenzij anders vermeld in het bestek).

De inschrijver kan ook kiezen om zijn offerte persoonlijk te komen afgeven bij de aanbestedende overheid. In dat geval is het aangewezen dat hij aan de ambtenaar een ontvangstbewijs vraagt. Controleer of de datum en het uur van afgifte op het ontvangstbewijs vermeld staan.

VALKUIL 2. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Vele bedrijven wachten tot de laatste moment (de dag van de opening van de offertes) om hun offerte met behulp van eTendering (elektronische toepassing voor het indienen van offertes met mogelijkheid om deze te voorzien van een elektronische handtekening). Zeker wanneer omvangrijke bijlagen bij de offerte worden gevoegd, gebeurt het soms dat offertes te laat bij de aanbestedende overheid toekomen. Bij de opening van de elektronisch opgezonden offertes, wordt hun offerte dan ook niet geregistreerd.

Wat betreft de datum en uur van de ontvangst van een elektronisch ingediende offerte, vermeldt artikel 81quater het volgende: "het precieze tijdstip van ontvangst door de bestemming wordt automatisch vastgesteld door een ontvangstbewijs dat via elektronische middelen wordt verzonden."

Een eerste gouden raad is om uw offerte tijdig op te zenden, bijvoorbeeld de dag vóór de laatste dag voor het indienen van de offertes, voorzien in het bestek.

Voor de inschrijvers die er toch voor kiezen om hun offerte met behulp van elektronische middelen in te dienen kort vóór het uiterste tijdstip voor het indienen

van de offertes, voorzien in het bestek, heeft de reglementering overheidsopdrachten een oplossing bedacht. In het koninklijk besluit van 8 januari 1996 werd de volgende clausule vermeld:

"Artikel 81quater, § 3:

Om te verhelpen aan sommige problemen die zich kunnen voordoen bij de overlegging, de ontvangst of de opening van met elektronische middelen ingediende offertes, kan de aanbestedende overheid aan de inschrijvers de toestemming geven om ingeval een offerte de overlegging kan meebrengen van omvangrijke documenten en teneinde elke mogelijke vertraging door de elektronische overlegging ervan te vermijden, hun offerte over te leggen via een dubbele elektronische zending.

Een eerste stap bestaat uit de overlegging van een vereenvoudigde zending die hun identiteit, de elektronische handtekening van hun volledige offerte en, in voorkomend geval, het bedrag van hun offerte omvat. Deze vereenvoudigde zending wordt elektronisch ondertekend. Haar ontvangst geldt als ontvangststijdstip van de offerte.

Een tweede stap omvat de overlegging van de eigenlijke offerte, die elektronisch ondertekend is om de integriteit van de gegevens van de offerte te certificeren.

De ontvangst van de eigenlijke offerte gebeurt binnen een termijn die geen vierentwintig uur mag overschrijden na het uiterste ontvangststijdstip van de offertes, op straf van wering van de offerte ;

De aanbestedende overheid geeft in de aankondiging van opdracht of in het bestek aan of ze deze werkwijze toestaat."

Het is dus belangrijk om in de aankondiging van de opdracht en in het bestek na te gaan of deze dubbele zending toegelaten is. Indien de inschrijver na lezing van de aankondiging van de opdracht of van het bestek, de toelating om een dubbele zending in te dienen niet expliciet vermeld, is deze manier van werken verboden.

VALKUIL 3: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte bevat virussen.

Artikel 81quater van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt in dit verband het volgende:

"§1. Wanneer elektronische middelen worden gebruikt voor het indienen van offertes, bieden ze ten minste de waarborg :

*dat elke aanvraag tot deelneming of offerte die met elektronische middelen werd opgesteld en die in de ontvangen versie een macro, een computervirus of andere schadelijke instructie vertoont, in een veiligheidsarchief kan worden opgenomen. Voor zover dit technisch noodzakelijk is, kan dit document als niet ontvangen worden beschouwd. **De offerte wordt in dat geval geweerd.**"*

Het is dus duidelijk dat offertes die met geëikte elektronische middelen worden ingediend en die een macro, een computervirus of ander schadelijke instructie vertonen, verworpen worden en dus niet in aanmerking komen voor verder onderzoek.

VALKUIL 4. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: in de aankondiging van de opdracht of in het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.

De inschrijver moet weten dat de wetgeving overheidsopdrachten de aanbestedende overheid de vrije keuze laat om offertes ingediend met behulp van elektronische middelen te aanvaarden of niet.

Welnu, indien de aankondiging van de opdracht of het bestek niet expliciet voorziet dat offertes met behulp van elektronische middelen mogen worden ingediend, zal een offerte ingediend met elektronische middelen niet worden aanvaard. Deze offerte zal bijgevolg worden geweerd, en niet in aanmerking worden genomen voor verder onderzoek. Lees dus de aankondiging van de opdracht en het bestek aandachtig!

8.3.3. De selectie van de kandidaten

Bij het onderzoek inzake de selectie wordt onderzocht of de kandidaat over voldoende financiële en economische draagkracht en over voldoende technische bekwaamheid beschikt om de opdracht naar behoren te kunnen uitvoeren.

De reglementering overheidsopdrachten vermeldt een aantal criteria die door de aanbestedende overheid mogen worden aangewend.

De overheid heeft evenwel vastgesteld dat een aantal kandidaten het moeilijk hebben om voor bepaalde minimumvereisten geselecteerd te worden. Hieronder worden de minimumvereisten opgesplitst in twee delen: de minimumvereisten inzake de financiële en economische draagkracht van de kandidaat, enerzijds, en de minimumvereisten inzake de technische bekwaamheid van de kandidaat, anderzijds. Voor beide groepen van minimumvereisten worden de belangrijkste valkuilen besproken.

8.3.3.1. De financiële en economische draagkracht van de kandidaat

Op het vlak van de financiële en economische draagkracht van de kandidaat hebben de kandidaten regelmatig problemen met de criteria 'omzet' en 'omzet die betrekking heeft op de activiteit die het voorwerp van de opdracht uitmaakt' (**deze omzet wordt hierna 'relevante omzet' genoemd**).

Wat betreft de omzet worden meestal drie beschrijvingen gebruikt door de aanbestedende overheid:

- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht de volgende formule: "De kandidaat moet tijdens de laatste drie jaren een voldoende omzet hebben gerealiseerd."
- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht de volgende formule: "De kandidaat moet tijdens één van de laatste drie jaren een voldoende omzet hebben gerealiseerd."
- Ofwel vermelden zij in de aankondiging van de opdracht de volgende formule: "De kandidaat moet tijdens één van de laatste drie jaren een omzet hebben gerealiseerd die ten minste <bedrag> bedroeg."

Er is reeds meermaals gebleken dat verschillende kandidaten op dit selectie criterium sneuvelen. De vraag is dus wat de correcte werkwijze is.

Algemene principes.

Indien de kandidaat bij de uitvoering van de opdracht niet zal werken met onderaannemers en andere entiteiten, kan bij de evaluatie van het selectie criterium enkel met de totale omzet en relevante omzet van zijn bedrijf rekening worden gehouden.

Indien de kandidaat bij de uitvoering van de opdracht zal werken met onderaannemers en andere entiteiten, kan bij de evaluatie van het selectie criterium rekening worden gehouden met de totale omzet en de relevante omzet van zowel zijn bedrijf als dit van elke onderaannemer. In dat geval toont de kandidaat de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de verbintenis van deze entiteiten om de kandidaat dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

Het is dus belangrijk dat de kandidaat in zijn kandidatuur rekening houdt met de totale omzet en de relevante omzet van zowel zijn eigen bedrijf als dit van zijn onderaannemers en andere entiteiten.

Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de kandidatuur. Bij de kandidatuur moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waarin de verbintenis wordt aangegaan om de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

Wat betreft de omzet of relevante omzet van de laatste drie jaren, moet rekening worden gehouden met de omzet gerealiseerd tijdens de drie kalenderjaren die het jaar waarin de publicatie van de aankondiging van de opdracht is gebeurd, voorafgaan. Indien de publicatie bijvoorbeeld in de loop van 2011 gebeurt, zullen enkel de omzetcijfers van 2010, 2009 en 2008 in aanmerking worden genomen voor de evaluatie van het selectie criterium.

De totale omzet gerealiseerd tijdens de laatste drie jaren.

De totale omzet vermeld door grote bedrijven in hun kandidatuur wordt door de aanbestedende overheid vergeleken met deze vermeld op de resultatenrekening van de goedgekeurde jaarrekeningen van de laatste drie jaren, voor zover deze beschikbaar zijn.

Indien het boekjaar niet begint op 1 januari van elk kalenderjaar, moet worden berekend welke totale omzet en relevante omzet tijdens elk van de laatste drie jaren werd gerealiseerd. Deze omrekening kan op twee wijzen gebeuren:

- Ofwel kan de kandidaat de omzet berekenen die hij tijdens een kalenderjaar heeft gerealiseerd op basis van zijn verkoopfacturen.
- Ofwel kan de omzet gerealiseerd tijdens een kalenderjaar worden berekend door toepassing te maken van de regel van drie. Een voorbeeld ter illustratie:

Voorbeeld.

Een naamloze vennootschap dient op 1 december 2010 een kandidatuur in voor een opdracht van leveringen. Het bedrijf past ingevolge de bepalingen van de wet van 17 juli 1975 met betrekking tot de boekhoudingen van de ondernemingen, het volledig boekhoudkundig schema toe. De gerealiseerde totale omzet is dus een verplichte vermelding op de resultatenrekening.

In de statuten van de naamloze vennootschap staat vermeld dat het boekhoudkundig jaar begint op 1 april en eindigt op 31 maart van het volgend kalenderjaar. Bij de uiterste indiendatum voor de kandidaturen (14 december 2010) zijn voor deze kandidaat de volgende goedgekeurde jaarrekeningen beschikbaar:

1. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2006 – 31/3/2007
2. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2007 – 31/3/2008
3. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2008 – 31/3/2009
4. de goedgekeurde jaarrekening voor het boekjaar 1/4/2009 – 31/3/2010

Voor deze boekjaren vermeldt de resultatenrekening de volgende totale omzet:

1. boekjaar 2006-2007: 120.000,00 euro
2. boekjaar 2007-2008: 180.000,00 euro
3. boekjaar 2008-2009: 240.000,00 euro
4. boekjaar 2009-2010: 300.000,00 euro

De drie laatste jaren die in aanmerking worden genomen voor de evaluatie van het selectie criterium inzake de omzet zijn:

1. kalenderjaar 2007 (1/1/2007 – 31/12/2007)
2. kalenderjaar 2008 (1/1/2008 – 31/12/2008)
3. kalenderjaar 2009 (1/1/2009 – 31/12/2009)

De omzet vermeld op de resultatenrekening van de goedgekeurde jaarrekeningen moeten dus worden herberekend. De kandidaat heeft de totale omzet gerealiseerd tijdens de jaren 2007, 2008 en 2009 niet in zijn kandidatuur vermeld.

Bijgevolg wordt de regel van drie toegepast.

Werkwijze:

1. Berekening van de omzet voor het jaar 2007

Voor de periode van 1 januari 2007 tot en met 31 maart 2007: $120.000,00 \text{ euro} \times \frac{3}{12} = 30.000,00 \text{ euro}$ (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2007 tot en met 31 december 2007: $180.000,00 \text{ euro} \times \frac{9}{12} = 135.000,00 \text{ euro}$ (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 165.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2007 in aanmerking zal worden genomen in het raam van de minimumvereiste met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de kandidaat.

2. Berekening van de omzet voor het jaar 2008

Voor de periode van 1 januari 2008 tot en met 31 maart 2008: 180.000,00 euro x 3/12 = 45.000,00 euro (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2008 tot en met 31 december 2008: 240.000,00 euro x 9/12 = 180.000,00 euro (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 225.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2008 in aanmerking zal worden genomen in het raam van de minimumvereiste met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de kandidaat.

3. Berekening van de omzet voor het jaar 2009

Voor de periode van 1 januari 2009 tot en met 31 maart 2009: 240.000,00 euro x 3/12 = 60.000,00 euro (subtotaal 1);

Voor de periode van 1 april 2009 tot en met 31 december 2009: 300.000,00 euro x 9/12 = 225.000,00 euro (subtotaal 2);

Subtotaal 1 + subtotaal 2 = 285.000,00 euro.

Dit is de totale omzet die voor 2009 in aanmerking zal worden genomen in het raam van de minimumvereiste met betrekking tot de financiële en economische draagkracht van de kandidaat.

Sommige aanbestedende overheden zullen toch opteren om het criterium inzake de totale omzet te evalueren op basis van de werkelijke gerealiseerde omzet tijdens de drie laatste jaren. De kandidaten worden dan ook aangeraden om bij hun kandidaturen de exacte cijfers te voegen, zeker als het boekjaar niet samenvalt met het kalenderjaar.

Voor bedrijven die niet gehouden zijn om het volledig boekhoudkundige schema toe te passen (kleinere bedrijven mogen opteren voor het verkort boekhoudkundig schema, waarvoor de onderneming de vrije keuze heeft om de gerealiseerde omzet al dan niet op de resultatenrekening te vermelden). In dit geval zal het steeds noodzakelijk zijn dat de kandidaat de werkelijk tijdens de drie laatste jaren gerealiseerde totale omzet bij de kandidatuur voegt.

De relevante omzet gerealiseerd tijdens de laatste drie jaren.

De relevante omzet staat niet vermeld op de goedgekeurde jaarrekening. De kandidaat moet de relevante omzet van de laatste drie jaren dan ook steeds in zijn kandidatuur vermelden, als de aankondiging van de opdracht het afleveren van deze relevante omzet voorschrijft.

Indien de kandidaat met één of meerdere onderaannemers en andere entiteiten zal werken, mag hij de relevante omzet gerealiseerd door zijn onderaannemers en andere entiteiten tijdens de laatste drie jaren, voegen bij de relevante omzet gerealiseerd door zijn bedrijf tijdens de laatste drie jaren. In dat geval toont de kandidaat de aanbestedende overheid aan dat hij zal beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen, door overlegging van de

verbintenis van deze entiteiten om de kandidaat dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

Het spreekt vanzelf dat voor bedrijven die slechts één activiteit uitoefenen, de totale gerealiseerde omzet overeen zal komen met de relevante omzet.

Tot slot enkele valkuilen:

- Kandidaten die met één of meer onderaannemers en andere entiteiten zullen werken, vergeten meestal om de totale omzet en de relevante omzet in hun kandidatuur te vermelden. Dit kan hen de selectie kosten!
Opmerking: het engagement van de onderaannemer(s) of andere entiteiten voor de concrete opdracht moet duidelijk blijken uit de kandidatuur. Bij de kandidatuur moet de schriftelijke verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) worden gevoegd waarin de verbintenis wordt aangegaan om de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.
- Kandidaten denken soms dat de aanbestedende overheid de omzetcijfers wel zal opvragen. Indien de kandidaten voldoende tijd hebben gehad tussen de aankondiging van de opdracht en de opening van de kandidaturen, om een degelijke kandidatuur op te stellen, heeft de aanbestedende overheid het recht om te kiezen voor het niet opvragen van de ontbrekende gegevens inzake de omzet en/of de relevante omzet. Dit kost hen natuurlijk de selectie met als gevolg dat de arbeid die bij het opstellen van de kandidatuur werd verricht, voor niets is gebeurd!
- Kandidaten tonen niet aan in hun offerte dat zij zullen kunnen beschikken over de voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijke middelen door overlegging van de verbintenis van de entiteiten om de inschrijver dergelijke middelen ter beschikking te stellen.

8.3.3.2. De technische bekwaamheid van de kandidaat

Inzake de minimumvereiste met betrekking tot de technische bekwaamheid van de kandidaat, zijn de meest voorkomende valkuilen de volgende:

- Bij de referenties van uitgevoerde leveringen of diensten werden de certificaten afgeleverd door de opdrachtgevers niet gevoegd, niettegenstaande dit uitdrukkelijk in de aankondiging van de opdracht werd voorzien;
- Referenties van opdrachten inzake leveringen of diensten uitgevoerd door de onderaannemers en andere entiteiten, worden niet in de kandidatuur vermeld;
- De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur referenties die niet voor selectie in aanmerking kunnen worden genomen;
- Bij de opgave van hun personeel beperkt de kandidaat zich tot het belangrijkste personeel van zijn bedrijf;
- De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur het personeel niet van zijn onderaannemers en andere entiteiten. De kandidaat voegt geen curricula vitae bij zijn kandidatuur van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet niettegenstaande deze stukken expliciet in de aankondiging van de opdracht werden gevraagd;
- De kandidaat voegt bij zijn kandidatuur summier opgestelde curricula vitae van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet, zodat belangrijke en vooral relevante competenties van dit personeel niet wordt opgegeven;

1. Bij de referenties van uitgevoerde leveringen of diensten werden de certificaten afgeleverd door de opdrachtgevers niet gevoegd, niettegenstaande dit uitdrukkelijk in de aankondiging van de opdracht werd voorzien.

Artikel 45 (leveringen) en 71 (diensten) van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt inzake de technische bekwaamheid van de kandidaat het volgende:

Artikel 45:

"De technische bekwaamheid van de leverancier kan op één of meer van de volgende manieren worden bewezen, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid en het gebruik van de te leveren producten:

1° door middel van een lijst van de voornaamste leveringen die hij gedurende de afgelopen drie jaar heeft verricht, hun bedrag, data en de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren :

- indien het leveringen aan een overheid betreft, worden de leveringen aangetoond door certificaten die door de bevoegde overheid zijn opgesteld of geïssueerd;

- indien het gaat om leveringen aan privaatrechtelijke personen, worden de certificaten opgesteld door de koper; bij ontstentenis daarvan is een verklaring van de leverancier toegelaten;"

Artikel 71:

"De bekwaamheid van de dienstverlener kan worden beoordeeld aan de hand van met name zijn vakkundigheid, doeltreffendheid, ervaring en betrouwbaarheid.

De technische bekwaamheid van de dienstverlener kan aangetoond worden door één of meer van de volgende referenties, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid en het gebruik van de te verlenen diensten:

2° door de lijst van de voornaamste diensten uitgevoerd tijdens de laatste drie jaar, met vermelding van bedrag en datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren:

a) indien het diensten aan overheden betreft, worden de diensten aangetoond door certificaten die door de bevoegde overheid zijn opgesteld of goedgekeurd ;

b) indien het gaat om diensten aan privaatrechtelijke personen worden de diensten aangetoond door certificaten opgesteld door deze personen of, bij ontstentenis, door een verklaring van de dienstverlener;"

Het is duidelijk dat de aanbestedende overheid verplicht is om certificaten opgesteld door de opdrachtgevers te vragen, indien zij zich voor de selectie van de kandidaat inzake de technische bekwaamheid wenst te baseren op de referenties van opdrachten van leveringen of diensten, uitgevoerd tijdens de laatste drie jaren.

Het bekomen van deze certificaten kan wel eens een complexe zaak worden. Het gebeurt regelmatig dat de leidend ambtenaar bij een openbaar bestuur die belast was met de leiding en het toezicht van de desbetreffende opdracht, niet meer

deze functie bekleedt op het ogenblik dat de kandidaat aan het bestuur vraagt om het certificaat af te leveren. Deze toestand kan dan leiden tot vertraging bij de aflevering van de betrokken certificaten.

Deze toestand komt nog vaker voor in private bedrijven, vooral in grote bedrijven, waar het verloop van personeel (ook binnen het bedrijf) schering en inslag is. Het private bedrijf voelt de uitreiking van een dergelijke certificaat bovendien als een zuivere verliespost, wat de motivatie voor een snelle aflevering niet sterk bevordert.

In elk geval heeft de praktijk ons geleerd dat de aflevering van certificaten van de in het verleden uitgevoerde werken, steeds een complexe zaak is die veel tijd vraagt, of het nu een opdracht betreft uitgevoerd voor een openbaar bestuur of niet.

Een oplossing om deze lange lijdensweg te vermijden is zich de gewoonte aan te nemen om onmiddellijk na de oplevering van een opdracht van leveringen of diensten, het certificaat te vragen en dit op een veilige plaats op te bergen.

Let op! Als de vereiste certificaten zich niet in het kandidaturendossier bevinden, kan de kandidaat niet worden geselecteerd!

2. Referenties van opdrachten inzake leveringen of diensten uitgevoerd door de onderaannemers of andere entiteiten, worden niet in de kandidatuur vermeld.

Als de kandidaat beslist om beroep te doen op een onderaannemer of andere entiteit, betekent dit praktisch altijd dat hij bepaalde competenties niet in eigen huis heeft.

Als hij beroep doet op een onderaannemer of een andere entiteit voor een gedeelte van de opdracht, mag hij de referenties die verband houden met het gedeelte van de opdracht die door de onderaannemer of een andere entiteit zal worden uitgevoerd, in zijn kandidatuur vermelden.

De kandidaat moet er dan wel voor zorgen dat de onderaannemer of een andere entiteit bij zijn opdrachtgevers, de certificaten verzamelt, anders kunnen deze referenties door de aanbestedende overheid niet als geldige referenties worden aanvaard.

Indien de kandidaat bij de uitvoering van de opdracht gebruik zal maken van middelen van de onderaannemer(s) of andere entiteit(en), moet hij bij zijn kandidatuur de verbintenis van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) voegen waarbij deze zich verbinden om bij de uitvoering van de opdracht de noodzakelijke middelen ter beschikking te stellen.

3. De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur referenties die niet voor selectie in aanmerking kunnen worden genomen.

Het gebeurt meermaals dat kandidaat referenties inzake uitgevoerde leveringen of diensten in zijn kandidatuur vermeldt, die niet of slechts voor een gedeelte betrekking hebben op prestaties die verband houden met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient).

Het spreekt vanzelf dat referenties die totaal geen verband houden met de het voorwerp van de opdracht (waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient), niet als geldige referenties kunnen worden aanvaard.

Indien slechts een gedeelte van de referentie betrekking heeft op prestaties die verband houden met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient), moet de kandidaat de opdrachtgever verzoeken om op het certificaat het totaal bedrag van de uitgevoerde prestaties te vermelden dat verband houdt met het voorwerp van de opdracht (waarvoor de kandidaat een kandidatuur indient).

De aanbestedende overheid zal in dit laatste geval bij de evaluatie van de minimumvereiste inzake de technische bekwaamheid van de kandidaat, dan slechts rekening houden met het gedeelte van de referentie dat verband houdt met het voorwerp van de opdracht.

Indien deze opsplitsing niet gebeurt, dan riskeert de kandidaat dat de aanbestedende overheid de referentie in haar geheel zal verwerpen, wat de selectie van de kandidaat kan kosten.

4. Bij de opgave van hun personeel beperkt de kandidaat zich tot het belangrijkste personeel van zijn bedrijf.

Grote bedrijven laten zich dikwijls verleiden tot het afleveren van een ingekorte lijst van het personeel die zijn op hun pay-roll hebben staan. Daardoor worden sommige personeelsleden met belangrijke competenties niet in de kandidatuur vermeld. In sommige gevallen kan dit leiden tot de niet selectie van de kandidaat omwille van onvoldoende bekwaam personeel.

De kandidaten worden dus aangeraden om in hun kandidatuur een volledige lijst met de namen en de competenties van de voor de opdracht meest relevante personeelsleden te vermelden. Zodoende wordt het risico op niet selectie tot een strikt minimum herleid.

5. De kandidaat vermeldt in zijn kandidatuur het personeel niet van zijn onderaannemers of andere entiteiten.

Indien de kandidaat voor een deel van de opdracht beroep doet op een onderaannemer of een andere entiteit, moet het personeel dat over de vereiste competenties beschikt voor het gedeelte dat door de onderaannemer of door een andere entiteit zal worden uitgevoerd, tevens worden vermeld in de kandidatuur. Dit principe geldt voor elke onderaannemer of voor elke andere entiteit waarop de kandidaat beroep doet.

Indien personeel van onderaannemers of van andere entiteiten zal worden ingezet bij de uitvoering van de opdracht, moet de kandidaat dus bij zijn kandidatuur de verbintenis van de betrokken onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) voegen, waaruit blijkt dat de betrokken onderaannemer(s) of de andere entiteit(en) zich uitdrukkelijk verbinden om het noodzakelijk personeel ter beschikking zullen stellen van de kandidaat (die op dat ogenblik opdrachtnemer zal zijn) tijdens de uitvoering van de opdracht;

Het personeel van de onderaannemer(s) of van de andere entiteit(en) kan belangrijk zijn voor de selectie. Hou hiermee rekening!

6. De kandidaat voegt geen curricula vitae bij zijn kandidatuur van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet niettegenstaande deze stukken expliciet in de aankondiging van de opdracht werden gevraagd.

Sommige kandidaten zijn de mening toegedaan dat de aanbestedende overheid de ontbrekende stukken inzake de minimumvereisten wel zal opvragen. Dit is normaal niet het geval. De kandidaat moet alle in de aankondiging van de opdracht gevraagde stukken inzake de selectie bij zijn kandidatuur voegen, zo niet riskeert hij om niet geselecteerd te worden.

7. De kandidaat voegt bij zijn kandidatuur summier opgestelde curricula vitae van het personeel dat bij de uitvoering van de opdracht zal worden ingezet, zodat belangrijke en vooral relevante competenties van dit personeel niet worden opgegeven.

Sommige bedrijven begrijpen niet dat de inhoud van de curricula vitae van primordiaal belang is in het raam van de selectie. De kandidaten doen er dus goed aan om bij hun kandidaturen omstandig uitgewerkte curricula vitae te voegen. Zoniet lopen zij het risico om niet te worden geselecteerd.

8.3.4. De regelmatigheid van de offertes

8.3.4.1. De administratieve regelmatigheid van de offertes

De formaliteiten waaraan een offerte moet beantwoorden, teneinde als administratief regelmatig te kunnen worden beschouwd, zijn veel minder strikt bij een onderhandelingsprocedure, in vergelijking met de offerteaanvraag of aanbesteding. Dit komt omdat het aantal artikelen vermeld in het koninklijk besluit van 8 januari 1996, dat van toepassing is op de onderhandelingsprocedure, zeer beperkt is.

Dit betekent dat een offerte die niet door de juiste persoon of door de juiste personen werd ondertekend, niet noodzakelijk de substantiële onregelmatigheid van de offerte met zich meebrengt. De onregelmatigheden kunnen namelijk worden weggewerkt tijdens de onderhandelingen.

De zaken liggen enigszins anders indien slechts een beperkt aantal offertes zal doorstoten naar de onderhandelingen. Indien de aanbestedende overheid slechts een beperkt aantal inschrijvers zal toelaten tot de onderhandelingen, zal ze dit normaliter vermelden in het bestek. In de regel zullen het de beste offertes zijn die voor de onderhandelingen in aanmerking zullen komen. De strijd moet gelijk zijn voor iedereen, dus zal de aanbestedende overheid rekening moeten houden met het gelijkheidsbeginsel. De aanbestedende overheid zal bij het toepassen van het gelijkheidsbeginsel niet teruggrijpen naar de artikelen van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 van toepassing zijn, maar zal nagaan of een inschrijver door het vermelden in zijn offerte van bepaalde clausule, zich niet in een gunstigere positie wringt.

Vooraleer dieper in te gaan op de vermeldingen in de offerte die de substantiële onregelmatigheid van de offerte kunnen teweegbrengen, moet de lezer eerst weten hoe de aanbestedende overheid de inschrijvers zal aanduiden die in aanmerking komen voor de onderhandelingen.

Inzake het aantal inschrijvers waarmee de aanbestedende overheid onderhandelingen moet voeren, scheidt het koninklijk besluit van 8 januari 1996 voldoende duidelijkheid.

Artikelen 42 en 68 van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermelden de volgende identieke tekst voor de aannemingen van leveringen en diensten:

"Bij onderhandelingsprocedure met bekendmaking bij de aanvang van de procedure in de zin van artikel 17, § 3, van de wet, mag het aantal gegadigden dat tot de onderhandelingen wordt toegelaten niet kleiner zijn dan drie en moet het in elk geval voldoende zijn om een daadwerkelijke mededinging te waarborgen, voor zover er voldoende geschikte kandidaten zijn."

Het algemeen beginsel is dus minstens drie kandidaten te selecteren en uit te nodigen tot het indienen van een offerte, zodat er mogelijks met drie inschrijvers kan worden onderhandeld.

Hoe worden de inschrijvers aangeduid met wie onderhandelingen zullen worden gevoerd? Veronderstel dat vijf inschrijvers een offerte hebben ingediend...

Welnu, er mag van de inschrijvers verwacht worden dat zij een grote inspanning leveren bij het opstellen van hun offerte zodat een offerte wordt ingediend die zeer sterk aansluit bij de scope van de opdracht, vermeld in het bestek. Wanneer twee offertes aan elkaar gewaagd zijn, ondanks hun verscheidenheid, kan het uiterst moeilijk zijn om de beste offerte aan te duiden door middel van een schriftelijke motivering.

Om de aanbestedende overheden te helpen om de drie beste offertes aan te duiden, worden zij dikwijls getoetst aan de gunningscriteria vermeld in het bestek. Dit levert een quotatie op voor elk gunningscriterium en een totale quotatie voor alle gunningscriteria samen. De inschrijvers die de offerte hebben ingediend met de beste (hoogste) eindquotaties zullen door de aanbestedende overheid worden aangewezen voor de onderhandelingen. Een voorbeeld ter illustratie:

- Eindquotatie offerte inschrijver A: 82 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver B: 72 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver C: 84 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver D: 66 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver E: 79 punten

Op basis van de toegekende totale quotatie zullen er onderhandelingen worden aangeknoopt met inschrijvers A, C en E

Hierna vindt u een niet limitatieve opsomming van elementen die door de aanbestedende overheid kunnen worden nagegaan **indien in het bestek vermeld staat dat slechts een gedeelte van de inschrijvers tot de onderhandelingen zal worden toegelaten:**

Het betreffen:

- De gestanddoeningstermijn;
- De termijn en formaliteiten inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen of diensten;
- De uitvoeringstermijn;
- De algemene aannemingsvoorwaarden;

- De technische voorschriften zoals vermeld in het bestek.

Bij een onderhandelingsprocedure is er in de regel geen onderzoek van de regelmatigheid van de inschrijvers. De aanbestedende overheid kan dit onderzoek echter wel van toepassing maken in het bestek. Lees dus ook bij een onderhandelingsprocedure steeds aandachtig het bestek om na te gaan of er geen substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vereisten vermeld staan.

In de meeste gevallen zullen de hieronder vermelde vereisten niet op straffe van nietigheid voorgeschreven zijn en zal de aanbestedende overheid, vooraleer de shortlist wordt samengesteld, de inschrijvers kunnen vragen hun offertes overeenkomstig de bepalingen van het bestek aan te passen. De aanbestedende overheid zal dit doen om haar in staat te stellen de offertes met elkaar te vergelijken met respect voor de gelijke behandeling van de inschrijvers.

De gestanddoeningstermijn.

De gestanddoeningstermijn is de termijn te rekenen vanaf de uiterste dag voor het indienen van de offertes vermeld in het bestek, tijdens dewelke de inschrijvers de voorwaarden van hun offerte moeten behouden. Tijdens deze periode kunnen zij noch hun offerte wijzigen, noch intrekken. Indien de aanbestedende overheid de opdracht sluit binnen de gestanddoeningstermijn, is de inschrijver contractueel gebonden aan de voorwaarden die hij in zijn offerte heeft vermeld.

Sommige inschrijvers dienen bij een onderhandelingsprocedure een offerte in waarin zij een kortere gestanddoeningstermijn vermelden. Het is duidelijk dat zij hiervoor een gegronde reden hebben. Het is mogelijk dat één van zijn onderaannemers en andere entiteiten zich slechts wil verbinden gedurende een kortere periode. Het spreekt vanzelf indien de andere inschrijvers, die hun verantwoordelijkheid hebben genomen en een gestanddoeningstermijn in hun offerte hebben vermeld die overeenkomt met deze opgelegd in het bestek, een kortere gestanddoeningstermijn hadden kunnen voorstellen, zij wellicht dan ook een andere offerte hadden kunnen indienen.

Het is duidelijk dat een inschrijver die een offerte heeft ingediend waarin een kortere gestanddoeningstermijn werd vermeld, niet in aanmerking komt voor de onderhandelingen, omdat door het toelaten van deze inschrijver tot de onderhandelingen, het gelijkheidsbeginsel niet zou worden gerespecteerd.

Men zou kunnen stellen dat de inschrijver vóór het samenstellen van de shortlist, wordt gevraagd om deze onregelmatigheid weg te werken in zijn initieel ingediende offerte. Dit is perfect mogelijk op voorwaarde dat alle inschrijvers dan de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden in hun initieel ingediende offerte weg te werken. Nadien kan de shortlist dan worden samengesteld.

De termijn en formaliteiten inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen of diensten.

Artikel 15 van de algemene aannemingsvoorwaarden vermeldt een betalingstermijn voor de aannemingen van leveringen en diensten van 50 kalenderdagen. Deze wordt dan ook vermeld in het bestek.

Sommige inschrijvers zijn de mening toegedaan dat bij een onderhandelingsprocedure een 'tegenvoorstel' mag worden gedaan. Daarom vermelden zij soms in hun offerte hun kortere betalingstermijn. Indien slechts een beperkt aantal inschrijvers in aanmerking zullen worden genomen voor de

onderhandelingen, stelt dit 'tegenvoorstel' een probleem in het raam van het gelijkheidsbeginsel.

Inderdaad, een inschrijver die een kortere betalingstermijn in zijn offerte vermeldt, zal hiermee rekening houden bij het bepalen van zijn prijs. De prefinanciering zal voor hem korter zijn in vergelijking met de inschrijvers die de normale termijn van 50 kalenderdagen voor de betaling van de facturen in hun offerte hebben bevestigd. Het is duidelijk dat de offerte van deze inschrijver niet in aanmerking zal komen voor de onderhandelingen omdat anders het gelijkheidsbeginsel tussen alle inschrijvers zou worden geschaad.

Men zou kunnen stellen dat de inschrijver vóór het samenstellen van de shortlist, wordt gevraagd om deze onregelmatigheid weg te werken in zijn initieel ingediende offerte. Dit is perfect mogelijk op voorwaarde dat alle inschrijvers dan de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden in hun initieel ingediende offerte weg te werken. Nadien kan de shortlist dan worden samengesteld.

Hetzelfde probleem doet zich voor indien het bestek vermeldt dat de betaling van de leveringen of diensten in één maal gebeurt, namelijk na de voorlopige oplevering van de opdracht. Sommige inschrijvers doen in dit verband tevens een 'tegenvoorstel' en stellen voor om de betaling in schijven te laten verlopen (bv. eerste betaling na afloop van post 1 en een tweede betaling na afloop van post 2. Hier stelt zich hetzelfde probleem op het vlak van de gelijke behandeling van alle inschrijvers. In dit geval zal de offerte waarin dit 'tegenvoorstel' werd geformuleerd, niet in aanmerking komen voor de onderhandelingen omwille van het feit dat anders het gelijkheidsbeginsel wordt geschaad.

Men zou kunnen stellen dat de inschrijver vóór het samenstellen van de shortlist, wordt gevraagd om deze onregelmatigheid weg te werken in zijn initieel ingediende offerte. Dit is perfect mogelijk op voorwaarde dat alle inschrijvers dan de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden in hun initieel ingediende offerte weg te werken. Nadien kan de shortlist dan worden samengesteld.

De uitvoeringstermijn.

Wat betreft de uitvoeringstermijn van de opdracht, wordt in de meeste gevallen een termijn opgelegd in het bestek. Sommige inschrijvers vermelden evenwel in hun offerte een termijn die langer is dan deze vermeld in het bestek. De reden hiervoor kan van allerlei aard zijn. Het kan te maken hebben met de bestellingen die de inschrijver in portefeuille heeft, met de ruimte die de onderaannemers en andere entiteiten hebben, met het personeelsbestand van de inschrijver, ...

Het spreekt vanzelf dat een offerte waarin een langere uitvoeringstermijn wordt voorgesteld, niet in aanmerking kan komen voor de onderhandelingen, omdat anders het gelijkheidsbeginsel op de helling wordt gezet.

Men zou kunnen stellen dat de inschrijver vóór het samenstellen van de shortlist, wordt gevraagd om deze onregelmatigheid weg te werken in zijn initieel ingediende offerte. Dit is perfect mogelijk op voorwaarde dat alle inschrijvers dan de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden in hun initieel ingediende offerte weg te werken. Nadien kan de shortlist dan worden samengesteld.

De algemene aannemingsvoorwaarden.

De algemene aannemingsvoorwaarden vormen een aanvulling bij het bestek zelf. Het zijn bepalingen die in beginsel van toepassing zijn voor alle overheidsopdrachten. Het gebeurt dat de inschrijver in zijn offerte afwijkt van bepalingen van het bestek, waardoor er tevens wordt afgeweken van de algemene aannemingsvoorwaarden. Een voorbeeld ter illustratie: in opdrachten voor leveringen worden steeds de bepalingen inzake de keuring van de goederen beschreven.

Sommige inschrijvers zijn van mening dat bij een onderhandelingsprocedure zonder enig probleem kan worden afgeweken van de bepalingen van het bestek inzake de keuringen. Deze afwijking kan tot gevolg hebben dat de gelijke behandeling van alle inschrijvers niet meer kan worden gewaarborgd. Indien dit het geval is, kan de offerte waarin op initiatief van de inschrijver afgeweken wordt van de algemene aannemingsvoorwaarden, niet meer in aanmerking komen voor de onderhandelingen.

Een voorbeeld terzake: in het bestek staat vermeld dat er vóór de levering van de bestelde goederen een keuring moet plaatsgrijpen in de magazijnen van de leverancier (gedeeltelijke voorlopige keuring). De reiskosten van het personeel van de leidende dienst zijn ten laste van de leverancier. In zijn offerte vermeldt de inschrijver dat de voorwaarden vermeld in zijn offerte gekoppeld zijn aan de voorwaarde dat de gedeeltelijke voorlopige keuring niet plaatsgrijpt. Hierdoor spaart de leverancier niet enkel de reiskosten van het personeel van de leidende dienst uit, maar wordt de levering ook versneld (en dus ook de betaling van de factuur). Indien de aanbestedende overheid een dergelijke offerte zou selecteren voor de onderhandelingen, terwijl andere offertes waarin de bepalingen van het bestek inzake de keuring wel worden gerespecteerd niet voor de onderhandelingen worden geselecteerd, wordt het gelijkheidsbeginsel met de voeten getreden.

De technische voorschriften zoals vermeld in het bestek.

De essentiële technische voorschriften vermeld in het bestek moeten worden gerespecteerd, tenzij het bestek toelaat dat de inschrijver een alternatief aanbiedt. Meerdere inschrijvers zijn de mening toegedaan dat er vrij mag worden afgeweken van de technische voorschriften van het bestek omdat de procedure een onderhandelingsprocedure is. Het aanvaarden van het afwijken van de essentiële technische voorschriften van het bestek door de inschrijver, zou het gelijkheidsbeginsel op de helling stellen. Bijgevolg komen dergelijke offertes niet in aanmerking voor de onderhandelingen.

STEL DUS EEN OFFERTE OP DIE VOLLEDIG IN OVEREENSTEMMING IS MET DE ADMINISTRATIEVE EN TECHNISCHE VOORSCHRIFTEN VAN HET BESTEK.

8.4. De onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking

8.4.1. Het indienen van een offerte

De belangrijkste valkuilen zijn:

- Indien de offerte op papier wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
- Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend:
 - o De offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.
 - o De offerte bevat virussen.
 - o In het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.
- Geldig zowel voor offertes die op papier worden ingediend, als voor offertes die met behulp van elektronische middelen werden ingediend:
 - o De offerte wordt ingediend door een persoon of bedrijf die door de aanbestedende overheid niet uitgenodigd werd om een offerte in te dienen.

ALGEMENE COMMENTAAR.

Bij een onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking maakt de wetgeving overheidsopdrachten enkel melding van de uiterste datum voor het indienen van de offertes. De wijze waarop de offertes moeten worden geopend wordt voor de onderhandelingsprocedure zonder bekendmaking niet expliciet beschreven.

VALKUIL 1. Indien de offerte op papier wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Om deze valkuil te vermijden is het aangewezen dat de inschrijver zijn offerte op tijd indient. Als hij niet zeker is van het feit of de offerte op tijd bij de aanbestedende overheid zal toekomen, is het toegelaten om de offerte in te dienen via een ander communicatiekanaal, bv. via e-mail of fax.

De inschrijver kan ook kiezen om zijn offerte persoonlijk te komen afgeven bij de aanbestedende overheid. In dat geval is het aangewezen dat hij aan de ambtenaar een ontvangstbewijs vraagt. Controleer of de datum en het uur van afgifte op het ontvangstbewijs vermeld staan.

VALKUIL 2. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte komt te laat toe bij de aanbestedende overheid.

Vele bedrijven wachten tot de laatste moment (de dag van de opening van de offertes) om hun offerte met behulp van eTendering (elektronische toepassing voor het indienen van offertes met mogelijkheid om deze te voorzien van een elektronische handtekening). Zeker wanneer omvangrijke bijlagen bij de offerte worden gevoegd, gebeurt het soms dat offertes te laat bij de aanbestedende overheid toekomen. Bij de opening van de elektronisch opgezonden offertes, wordt hun offerte dan ook niet geregistreerd.

Wat betreft de datum en uur van de ontvangst van een elektronisch ingediende offerte, vermeldt artikel 81quater het volgende: "het precieze tijdstip van ontvangst door de bestemming wordt automatisch vastgesteld door een ontvangstbewijs dat via elektronische middelen wordt verzonden."

Een eerste gouden raad is om uw offerte tijdig op te zenden, bijvoorbeeld de dag vóór de laatste dag voor het indienen van de offertes, voorzien in het bestek.

Voor de inschrijvers die er toch voor kiezen om hun offerte met behulp van elektronische middelen in te dienen kort vóór het uiterste tijdstip voor het indienen van de offertes, voorzien in het bestek, heeft de reglementering overheidsopdrachten een oplossing bedacht. In het koninklijk besluit van 8 januari 1996 werd de volgende clausule vermeld:

"Artikel 81quater, § 3:

Om te verhelpen aan sommige problemen die zich kunnen voordoen bij de overlegging, de ontvangst of de opening van met elektronische middelen ingediende offertes, kan de aanbestedende overheid aan de inschrijvers de toestemming geven om ingeval een offerte de overlegging kan meebrengen van omvangrijke documenten en teneinde elke mogelijke vertraging door de elektronische overlegging ervan te vermijden, hun offerte over te leggen via een dubbele elektronische zending.

Een eerste stap bestaat uit de overlegging van een vereenvoudigde zending die hun identiteit, de elektronische handtekening van hun volledige offerte en, in voorkomend geval, het bedrag van hun offerte omvat. Deze vereenvoudigde zending wordt elektronisch ondertekend. Haar ontvangst geldt als ontvangsttijdstip van de offerte.

Een tweede stap omvat de overlegging van de eigenlijke offerte, die elektronisch ondertekend is om de integriteit van de gegevens van de offerte te certificeren.

De ontvangst van de eigenlijke offerte gebeurt binnen een termijn die geen vierentwintig uur mag overschrijden na het uiterste ontvangsttijdstip van de offertes, op straf van wering van de offerte ;

De aanbestedende overheid geeft (...) in het bestek aan of ze deze werkwijze toestaat."

Het is dus belangrijk om in het bestek na te gaan of deze dubbele zending toegelaten is. Indien de inschrijver na lezing van het bestek, de toelating om een dubbele zending in te dienen niet expliciet vermeld, is deze manier van werken verboden.

VALKUIL 3: Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: de offerte bevat virussen.

Artikel 81quater van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 vermeldt in dit verband het volgende:

"§1. Wanneer elektronische middelen worden gebruikt voor het indienen van offertes, bieden ze ten minste de waarborg :

*dat elke aanvraag tot deelneming of offerte die met elektronische middelen werd opgesteld en die in de ontvangen versie een macro, een computervirus of andere schadelijke instructie vertoont, in een veiligheidsarchief kan worden opgenomen. Voor zover dit technisch noodzakelijk is, kan dit document als niet ontvangen worden beschouwd. **De offerte wordt in dat geval geweerd."***

Het is dus duidelijk dat offertes die met geëikte elektronische middelen worden ingediend en die een macro, een computervirus of ander schadelijke instructie vertonen, verworpen worden en dus niet in aanmerking komen voor verder onderzoek.

VALKUIL 4. Indien de offerte met behulp van elektronische middelen wordt ingediend: in het bestek wordt het indienen van offertes met elektronische middelen niet toegelaten.

De inschrijver moet weten dat de wetgeving overheidsopdrachten de aanbestedende overheid de vrije keuze laat om offertes ingediend met behulp van elektronische middelen te aanvaarden of niet.

Welnu, indien het bestek niet expliciet voorziet dat offertes met behulp van elektronische middelen mogen worden ingediend, zal een offerte ingediend met elektronische middelen niet worden aanvaard. Deze offerte zal bijgevolg worden geweerd, en niet in aanmerking worden genomen voor verder onderzoek. Lees dus het bestek aandachtig!

VALKUIL 5: geldig zowel voor offertes die op papier worden ingediend, als voor offertes die met behulp van elektronische middelen werden ingediend: de offerte wordt ingediend door een persoon of bedrijf die door de aanbestedende overheid niet uitgenodigd werd om een offerte in te dienen.

Het gebeurt dat de aanbestedende overheid bij de opening van de offertes vaststelt dat een bedrijf dat niet uitgenodigd werd om een offerte in te dienen, een offerte heeft ingediend. Bij nader onderzoek blijkt dan dat een bedrijf dat door de aanbestedende overheid werd uitgenodigd om een offerte in te dienen, het bestek heeft doorgegeven aan een collega.

Het niet door de aanbestedende overheid uitgenodigd bedrijf dat toch een offerte heeft ingediend, vergeet dat de aanbestedende overheid bij het bepalen van haar keuze van bedrijven die werden uitgenodigd om een offerte in te dienen, de financiële en economische draagkracht, enerzijds, en de technische bekwaamheid, anderzijds, heeft onderzocht en dat het resultaat van haar bevindingen, de samenstelling van de shortlist van kandidaat-inschrijvers heeft beïnvloed.

Aangezien het betrokken bedrijf op eigen initiatief in plaats van een ander uitgenodigd bedrijf, een offerte heeft ingediend, houdt in dat de aanbestedende overheid een offerte in handen krijgt waarvan de financiële en economische draagkracht en de technische bekwaamheid niet bij voorbaat werd onderzocht.

Bijgevolg zal deze offerte dan ook als niet ontvankelijk worden beschouwd en komt ze niet in aanmerking voor verder onderzoek.

8.4.2. De regelmatigheid van de offertes

8.4.2.1. De administratieve regelmatigheid van de offertes

De formaliteiten waaraan een offerte moet beantwoorden, teneinde als administratief regelmatig te kunnen worden beschouwd, zijn veel minder strikt bij een onderhandelingsprocedure, in vergelijking met de offerteaanvraag of aanbesteding. Dit komt omdat het aantal artikelen vermeld in het koninklijk besluit van 8 januari 1996, dat van toepassing is op de onderhandelingsprocedure, zeer beperkt is.

Dit betekent dat een offerte die niet door de juiste persoon of door de juiste personen werd ondertekend, niet noodzakelijk de substantiële onregelmatigheid van de offerte met zich meebrengt. De onregelmatigheden kunnen namelijk worden weggewerkt tijdens de onderhandelingen.

De zaken liggen enigszins anders indien slechts een beperkt aantal offertes zal doorstoten naar de onderhandelingen. Indien de aanbestedende overheid slechts een beperkt aantal inschrijvers zal toelaten tot de onderhandelingen, zal ze dit normaliter vermelden in het bestek. In de regel zullen het de beste offertes zijn die voor de onderhandelingen in aanmerking zullen komen. De strijd moet gelijk zijn voor iedereen, dus zal de aanbestedende overheid rekening moeten houden met het gelijkheidsbeginsel. De aanbestedende overheid zal bij het toepassen van het gelijkheidsbeginsel niet teruggrijpen naar de artikelen van het koninklijk besluit van 8 januari 1996 van toepassing zijn, maar zal nagaan of een inschrijver door het vermelden in zijn offerte van bepaalde clause, zich niet in een gunstigere positie wringt.

Vooraleer dieper in te gaan op de vermeldingen in de offerte die de substantiële onregelmatigheid van de offerte kunnen teweegbrengen, moet de lezer eerst weten hoe de aanbestedende overheid de inschrijvers zal aanduiden die in aanmerking komen voor de onderhandelingen.

Om voldoende concurrentie te waarborgen tracht de aanbestedende overheid toch ten minste drie inschrijvers te betrekken bij de onderhandelingen. Het algemeen beginsel is dus minstens drie bedrijven toe te laten tot de procedure (dus in de mogelijkheid te stellen om een offerte in te dienen), zodat er mogelijks met drie inschrijvers kan worden onderhandeld.

Hoe worden deze drie inschrijvers aangeduid? Veronderstel dat vijf inschrijvers werden uitgenodigd tot het indienen van een offerte en een offerte hebben ingediend...

Welnu, er mag van de inschrijvers verwacht worden dat zij een grote inspanning leveren bij het opstellen van hun offerte zodat een offerte wordt ingediend die zeer sterk aansluit bij de scope van de opdracht, vermeld in het bestek. Wanneer twee offertes aan elkaar gewaagd zijn, ondanks hun verscheidenheid, kan het uiterst moeilijk zijn om de beste offerte aan te duiden door middel van een schriftelijke motivering.

Om de aanbestedende overheden te helpen om de drie beste offertes aan te duiden, worden zij dikwijls getoetst aan de gunningscriteria vermeld in het bestek. Dit levert een quotatie op voor elk gunningscriterium en een totale quotatie voor alle gunningscriteria samen. De inschrijvers die de offerte hebben ingediend met de beste (hoogste) eindquotaties zullen door de aanbestedende overheid worden aangewezen voor de onderhandelingen. Een voorbeeld ter illustratie:

- Eindquotatie offerte inschrijver A: 82 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver B: 72 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver C: 84 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver D: 66 punten
- Eindquotatie offerte inschrijver E: 79 punten

Op basis van de toegekende totale quotatie zullen er onderhandelingen worden aangeknoopt met inschrijvers A, C en E

Hierna vindt u een niet limitatieve opsomming van elementen die door de aanbestedende overheid kunnen worden nagegaan **indien in het bestek vermeld staat dat slechts een gedeelte van de inschrijvers tot de onderhandelingen zal worden toegelaten:**

Het betreffen:

- De gestanddoeningstermijn;
- De termijn en formaliteiten inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen of diensten;
- De uitvoeringstermijn;
- De algemene aannemingsvoorwaarden;
- De technische voorschriften zoals vermeld in het bestek.

Bij een onderhandelingsprocedure is er in de regel geen onderzoek van de regelmatigheid van de inschrijvers. De aanbestedende overheid kan dit onderzoek echter wel van toepassing maken in het bestek. Lees dus ook bij een onderhandelingsprocedure steeds aandachtig het bestek om na te gaan of er geen substantiële of op straffe van nietigheid voorgeschreven vereisten vermeld staan.

In de meeste gevallen zullen de hieronder vermelde vereisten niet op straffe van nietigheid voorgeschreven zijn en zal de aanbestedende overheid, vooraleer de shortlist wordt samengesteld, de inschrijvers kunnen vragen hun offertes overeenkomstig de bepalingen van het bestek aan te passen. De aanbestedende overheid zal dit doen om haar in staat te stellen de offertes met elkaar te vergelijken met respect voor de gelijke behandeling van de inschrijvers.

De gestanddoeningstermijn.

De gestanddoeningstermijn is de termijn te rekenen vanaf de uiterste dag voor het indienen van de offertes vermeld in het bestek, tijdens dewelke de inschrijvers de voorwaarden van hun offerte moeten behouden. Tijdens deze periode kunnen zij noch hun offerte wijzigen, noch intrekken. Indien de aanbestedende overheid de opdracht sluit binnen de gestanddoeningstermijn, is de inschrijver contractueel gebonden aan de voorwaarden die hij in zijn offerte heeft vermeld.

Sommige inschrijvers dienen bij een onderhandelingsprocedure een offerte in waarin zij een kortere gestanddoeningstermijn vermelden. Het is duidelijk dat zij hiervoor een gegronde reden hebben. Het is mogelijk dat één van zijn onderaannemers en andere entiteiten zich slechts wil verbinden gedurende een

kortere periode. Het spreekt vanzelf indien de andere inschrijvers, die hun verantwoordelijkheid hebben genomen en een gestanddoeningstermijn in hun offerte hebben vermeld die overeenkomt met deze opgelegd in het bestek, een kortere gestanddoeningstermijn hadden kunnen voorstellen, zij wellicht dan ook een andere offerte hadden kunnen indienen.

Het is duidelijk dat een inschrijver die een offerte heeft ingediend waarin een kortere gestanddoeningstermijn werd vermeld, niet in aanmerking komt voor de onderhandelingen, omdat door het toelaten van deze inschrijver tot de onderhandelingen, het gelijkheidsbeginsel niet zou worden gerespecteerd.

De termijn en formaliteiten inzake de betaling van de uitgevoerde leveringen of diensten.

Artikel 15 van de algemene aannemingsvoorwaarden vermeldt een betalingstermijn voor de aannemingen van leveringen en diensten van 50 kalenderdagen. Deze wordt dan ook vermeld in het bestek.

Sommige inschrijvers zijn de mening toegedaan dat bij een onderhandelingsprocedure een 'tegenvoorstel' mag worden gedaan. Daarom vermelden zij soms in hun offerte hun kortere betalingstermijn. Indien slechts een beperkt aantal inschrijvers in aanmerking zullen worden genomen voor de onderhandelingen, stelt dit 'tegenvoorstel' een probleem in het raam van het gelijkheidsbeginsel.

Inderdaad, een inschrijver die een kortere betalingstermijn in zijn offerte vermeldt, zal hiermee rekening houden bij het bepalen van zijn prijs. De prefinanciering zal voor hem korter zijn in vergelijking met de inschrijvers die de normale termijn van 50 kalenderdagen voor de betaling van de facturen in hun offerte hebben bevestigd. Het is duidelijk dat de offerte van deze inschrijver niet in aanmerking zal komen voor de onderhandelingen omdat anders het gelijkheidsbeginsel tussen alle inschrijvers zou worden geschaad.

Men zou kunnen stellen dat de inschrijver vóór het samenstellen van de shortlist, wordt gevraagd om deze onregelmatigheid weg te werken in zijn initieel ingediende offerte. Dit is perfect mogelijk op voorwaarde dat alle inschrijvers dan de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden in hun initieel ingediende offerte weg te werken. Nadien kan de shortlist dan worden samengesteld.

Hetzelfde probleem doet zich voor indien het bestek vermeldt dat de betaling van de leveringen of diensten in één maal gebeurt, namelijk na de voorlopige oplevering van de opdracht. Sommige inschrijvers doen in dit verband tevens een 'tegenvoorstel' en stellen voor om de betaling in schijven te laten verlopen (bv. eerste betaling na afloop van post 1 en een tweede betaling na afloop van post 2. Hier stelt zich hetzelfde probleem op het vlak van de gelijke behandeling van alle inschrijvers. In dit geval zal de offerte waarin dit 'tegenvoorstel' werd geformuleerd, niet in aanmerking komen voor de onderhandelingen omwille van het feit dat anders het gelijkheidsbeginsel wordt geschaad.

Men zou kunnen stellen dat de inschrijver vóór het samenstellen van de shortlist, wordt gevraagd om deze onregelmatigheid weg te werken in zijn initieel ingediende offerte. Dit is perfect mogelijk op voorwaarde dat alle inschrijvers dan de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden in hun initieel ingediende offerte weg te werken. Nadien kan de shortlist dan worden samengesteld.

De uitvoeringstermijn.

Wat betreft de uitvoeringstermijn van de opdracht, wordt in de meeste gevallen een termijn opgelegd in het bestek. Sommige inschrijvers vermelden evenwel in hun offerte een termijn die langer is dan deze vermeld in het bestek. De reden hiervoor kan van allerlei aard zijn. Het kan te maken hebben met de bestellingen die de inschrijver in portefeuille heeft, met de ruimte die de onderaannemers en andere entiteiten hebben, met het personeelsbestand van de inschrijver, ...

Het spreekt vanzelf dat een offerte waarin een langere uitvoeringstermijn wordt voorgesteld, niet in aanmerking kan komen voor de onderhandelingen, omdat anders het gelijkheidsbeginsel op de helling wordt gezet.

Men zou kunnen stellen dat de inschrijver vóór het samenstellen van de shortlist, wordt gevraagd om deze onregelmatigheid weg te werken in zijn initieel ingediende offerte. Dit is perfect mogelijk op voorwaarde dat alle inschrijvers dan de mogelijkheid krijgen om onregelmatigheden in hun initieel ingediende offerte weg te werken. Nadien kan de shortlist dan worden samengesteld.

De algemene aannemingsvoorwaarden.

De algemene aannemingsvoorwaarden vormen een aanvulling bij het bestek zelf. Het zijn bepalingen die in beginsel van toepassing zijn voor alle overheidsopdrachten. Het gebeurt dat de inschrijver in zijn offerte afwijkt van bepalingen van het bestek, waardoor er tevens wordt afgeweken van de algemene aannemingsvoorwaarden. Een voorbeeld ter illustratie: in opdrachten voor leveringen worden steeds de bepalingen inzake de keuring van de goederen beschreven.

Sommige inschrijvers zijn van mening dat bij een onderhandelingsprocedure zonder enig probleem kan worden afgeweken van de bepalingen van het bestek inzake de keuringen. Deze afwijking kan tot gevolg hebben dat de gelijke behandeling van alle inschrijvers niet meer kan worden gewaarborgd. Indien dit het geval is, kan de offerte waarin op initiatief van de inschrijver afgeweken wordt van de algemene aannemingsvoorwaarden, niet meer in aanmerking komen voor de onderhandelingen.

Een voorbeeld terzake: in het bestek staat vermeld dat er vóór de levering van de bestelde goederen een keuring moet plaatsgrijpen in de magazijnen van de leverancier (gedeeltelijke voorlopige keuring). De reiskosten van het personeel van de leidende dienst zijn ten laste van de leverancier. In zijn offerte vermeldt de inschrijver dat de voorwaarden vermeld in zijn offerte gekoppeld zijn aan de voorwaarde dat de gedeeltelijke voorlopige keuring niet plaatsgrijpt. Hierdoor spaart de leverancier niet enkel de reiskosten van het personeel van de leidende dienst uit, maar wordt de levering ook versneld (en dus ook de betaling van de factuur). Indien de aanbestedende overheid een dergelijke offerte zou selecteren voor de onderhandelingen, terwijl andere offertes waarin de bepalingen van het bestek inzake de keuring wel worden gerespecteerd niet voor de onderhandelingen worden geselecteerd, wordt het gelijkheidsbeginsel met de voeten getreden.

De technische voorschriften zoals vermeld in het bestek.

De essentiële technische voorschriften vermeld in het bestek moeten worden gerespecteerd, tenzij het bestek toelaat dat de inschrijver een alternatief aanbiedt. Meerdere inschrijvers zijn de mening toegedaan dat er vrij mag worden

afgeweken van de technische voorschriften van het bestek omdat de procedure een onderhandelingsprocedure is. Het aanvaarden van het afwijken van de essentiële technische voorschriften van het bestek door de inschrijver, zou het gelijkheidsbeginsel op de helling stellen. Bijgevolg komen dergelijke offertes niet in aanmerking voor de onderhandelingen.

STEL DUS EEN OFFERTE OP DIE VOLLEDIG IN OVEREENSTEMMING IS MET DE ADMINISTRATIEVE EN TECHNISCHE VOORSCHRIFTEN VAN HET BESTEK. HET HEEFT BOVENDIEN GEEN ZIN DAT BEDRIJVEN DIE NIET DOOR DE AANBESTEDENDE OVERHEID WERDEN UITGENODIGD OM EEN OFFERTE IN TE DIENEN, TOCH EEN OFFERTE INDIENEN.